

На основу члана 40. Статута општине Ивањица („Сл. гласник РС“ број 1/2019), члана 13. Закона о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју („Сл. гласник РС“, број 10/2013, 142/2014, 103/15, и 101/2016), Решења Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде о давању претходне сагласности на Предлог измене Програма подршке за спровођење пољопривредне политике и политike руралног развоја за општину Ивањица за 2021. годину, број: 320-00-06126/1/2021-09 од 04.11.2021. године, и члана 5. Одлуке о буџету општине Ивањица за 2021. годину („Сл. лист општине Ивањица“, број 18/2020), Скупштина општине Ивањица, на седници одржаној дана 17.11.2021. године, донела је

ИЗМЕНУ ПРОГРАМА ПОДРШКЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПОЉОПРИВРЕДНЕ ПОЛИТИКЕ И ПОЛИТИКЕ РУРАЛНОГ РАЗВОЈА ЗА 2021. ГОДИНУ

I. ОПШТЕ ИНФОРМАЦИЈЕ И ТАБЕЛАРНИ ПРИКАЗ ПЛАНИРАНИХ МЕРА

Анализа постојећег стања

Географске и административне карактеристике: Географске и административне карактеристике: Општина Ивањица се налази у југозападном делу Србије познатом као Старовлашко-Рашка Висија. Територија општине има површину од 1.090 km² (109.000 ha) и ћеста је по величини у Републици Србији. Има 49 насељених места. Просечна густина насељености је 29 становника по km² (према подацима из 2012. године, извор: РЗС). Удаљена је од Београда 224 km и граничи се са општинама Рашка, Сјеница, Нова Варош, Ариље и Лучани и градовима Краљево и Нови Пазар. Са општинама Лучани и Горњи Милановац и градом Чачак припада Моравичком управном округу који је у саставу Региона Шумадије и Западне Србије. Ивањица је државним путем Iб реда (број 13) у смеру преко Ариља и Пожеге (42 km од Ивањице), повезана са саобраћајницом Београд - Јужни Јадран и са пругом Београд - Бар, а у смеру преко Јавора са Сјеницом. Државним путем II реда (број 151) преко Гуче повезана је са Чачком и Краљевом (преко Каоне) а путем Iб (број 36) преко Ушћа са Ибарском магистралом (делом правца између Краљева и Рашке). Путем регионалног значаја преко Мучња и Јасенова излази на Златарско језеро где се (исpred Нове Вароши) везује за Јадранску магистралу.

Природни услови и животна средина: Планине су доминантан облик рељефа у овом крају, а временом настанка, геолошким саставом и правцем пружања припадају динарском типу планина. Богате су шумама, пропланцима, пањицама, хладним изворима, бистрим речицама и чистим ваздухом, дивљим воћем, разном дивљачи и шумским плодовима. Заступљене су, како четинарске, тако и лишћарске врсте дрвећа у чистим и мешовитим саставима са веома богатим фондом врста дрвећа. На територији општине Ивањица се налазе Парк природе «Голија» (проглашен 20.07.2001. године Уредбом Владе Републике Србије), а у оквиру њега и Резерват биосфере «Голија - Студеница» (проглашен 15.09.2001. године од стране УНЕСКО-а -MuB), као заштићено природно добро од изузетне вредности прве категорије. Поред Голије, од планина на подручју општине Ивањица су значајне и Чемерница, Мучањ и Јавор. Села у Моравичком крају се налазе у речним долинама и на планинским обронцима. Припадају старовлашком типу насеља изузев оних у речним долинама. На овакав положај и тип насеља су утицали планинско земљиште, простране шуме и етничке особине досељеника. Воде Речни систем чине бистре, чисте и брзе планинске реке Моравица, Студеница и Ношница које са својим притокама вијују низ моравичке планине, дубе кречњачка корита и стварају уске и стрме клисуре. Све реке ивањичке општине су изузетно богате рибом и погодне за развој спортског риболова. На територији општине Ивањица се налазе водотокови два слива: слива Моравице и слива Студенице који су раздвојени масивима и обронцима Голије. Укупна дужина водотока на територији општине Ивањица рачуна се на 215 km, а површина на око 355 хектара. На подручју општине Ивањица се налазе и извори минералних вода у Бруснику (Голија), у Ивањици на више места (на Буковици, Глијечи, Церови, Мариој Реци) и у

Приличком Кисељаку и оне се недовољно ескплоатишу. На територији општине се налази и велики број клисуре река Ношнице, Студенице, Малог и Великог Рзава, Лишанске и Хајдучке реке. Изузетну природну занимљивост Моравичког краја представљају и три језера. Тичар или Дајићко језеро се налази на северозападној страни Голије, на надморској висини од 1.420 метара. Језеро је годинама представљало загонетку и за њега су везане бројне легенде. Ботаничар Др. Недељко Кошанин је студијом из 1907. године разрешио неке природне тајне везане за језеро. Језеро Небеска суза се налази на 1.495 метара, на месту званом Округлица појавило се после земљотреса у Румунији и нешто је веће од Тичар језера. Треће језеро које је зарасло у тресавску вегетацију је Кошаниново језеро и налази се на 980 метара надморске висине испод Црепуљника. Клима - Према географској ширини (430 и 340) Ивањица и њена околина би требало да имају умерено-континенталну климу, али су рељеф и биљни покривач утицали да скоро цео Моравички крај има планинску климу. Карактеристике климе сврставају овај крај у ексклузивне европске климатске бање и није случајно у Ивањици изграђен Завод за превенцију, лечење и рехабилитацију болести крви. Уредбом Владе Републике Србије, 25. јануара 2000. године, Ивањица је проглашена за ваздушну бању. Досадашња испитивања недвосмислено су показала да је ово подручје изразито повољно за лечење и рехабилитацију малокрвности, плућних оболења, алергија и неуролошких оболења... Биљни и животињски свет, шумски фонд Општина Ивањица има површину од 1.090 km², од чега шуме и шумско земљиште обухватају површину од 57.098 ха, од тога у државном власништву је 32.957 ха, а у приватном 24.802 ха. Пољопривредно земљиште обухвата 47,06%, шуме и шумско земљиште 49,54%, а неплодне површине 3,40%. Педолошки услови односно типови земљишта општине Ивањица имају претежно брдскопланински карактер. Поред рељефа и геолошка подлога је значајан чинилац у образовању земљишта. Велики распон у надморској висини од 402 до 1.833 метра, условљава климатске разлике које утичу на разноврсност биљног света на територији општине Ивањица. На присојним странама планина више је њива и воћњака, храстове и листопадне шуме, а на осојним странама преовлађују ливаде и пашњаци. У долинама река, нарочито долином Моравице, највише је њива, ливада и воћњака, а у новије време све је више малињака. Шумско благо је изузетан потенцијал Моравичког краја, јер на шуме отпада око половине укупне површине општине. Државне шуме заузимају 32.957, а приватне 24.802 хектара. Од шумског дрвећа на висини до 1000 метара распострањени су врба, топола, јова, јасен, цер, храст, граб, брест, буква, јавор и зова, а на висини преко 1.000 метара смрча, јела и бор. На овим просторима је распострањено и шумско биље: леска, дрен, глог, клека, и зеленика, а на Голији, расте и црвена зова. Шуме су богате шумским воћем: боровница, јагода, малина, купина, рибизла и огрозд и различитим врстама печурака: вргањ, смрчак, рудњача, поповача, лисичарка, млечњача. На подручју општине Ивањица постоје изванредне могућности за развој ловног туризма, а постоји и удружење ловаца "Чемерница". На овим просторима живе: медвед, лисица, зец, куна, срна, јазавац, дивља свиња, фазан, дивља кока, орао, сова, кобац, итд. Одредјене врсте су законом заштићене животиње. Брези планински потоци и реке су богати разноврсном рибом: пастрмком, младицом, кркушом, мреном и кленом. Заштита животне средине и климатске промене Моторна возила. Индикатор који показује број регистрованих моторних возила на територији општине Ивањица значајан је са аспекта животне средине због притиска на животну средину узрокованом развоју интензитета саобраћаја односно са аспекта мерења загађења узрокованог интензитетом саобраћаја и емисије угљен диоксида и буке. На основу података Републичког завода за статистику укупан број регистрованих возила на територији општине Ивањица је у порасту. За последњих десет година, укупан број регистрованих возила се готово удвостручио. Уколико се погледа 2011. година, на сваког трећег становника општине, долази једно регистровано возило. Када је у питању коришћење горива, највећи број регистрованих возила користи гас као енергент. Емисија гасова са ефектом стаклене баште (укупна потрошња примарне енергије по енергентима) Сматра се да је емисија гасова са ефектом стаклене баште један од главних узрочника актуелних климатских промена. Стога је неопходно да се непрестано ради на смањењу емисије ГХГ. Основни гасови са ефектом стаклене баште у земљиној атмосфери су: угљен-диоксид (CO₂), водена пара (H₂O), азот-диоксид (N₂O), метан (CH₄) и озон (O₃). На жалост, на територији општине Ивањица не врше се мерења емисија за ове гасове. Међутим, оквирне процене емисије угљен диоксида (CO₂), могу се вршити на основу процене потрошње енергената. Иако прецизни подаци не постоје, до потрошње енергената у зградарству у општини Ивањица, може се доћи на основу процена и статистичких података који се воде за неке од енергената. Као енергенти у зградарству у општини Ивањица користе се: дрво, струја, лож угље, угља, а све је више домаћинства који се греју помоћу енергената из биомасе. Домаћинства се углавном греју на дрва, а ређе користе и угља за загревање просторија у зимском периоду. Гасификација општине није извршена те се мрежни гас не користи као енергент ни у домаћинствима ни у индустрији, међутим одређен број

домаћинства купује гас индивидуално. Када су јавне установе у питању, углавном се на основу оквирне потрошње енергената из 2010. године, укупна емисија CO₂ у зградарству износи 75 524 т. Дакле према оквирном прорачуну, у 2010. години је по становнику општине Ивањица емитовано око 2,4 т CO₂ у зградарству. На шумском подручју овог краја се налазе два природа резервата. Први, површине 14 хектара се налази под највишим врхом Голије, Јанковим каменом, а други површине од 26 хектара се налази испод Црног врха, у близини Љутих ливада. Ови резервати представљају мешавину јеле, смрче и букве прашумског карактера, а највише стабло јеле у резервату износи 56, смрче 55, а букве 33 метра. Природне знаменитости су и строго заштићене биљне врсте и то: стабло пирамidalне смрче у подручју Бисер Вода - Црни Врх - Радуловач и стабло смрче са кугластом формом круне у делу Дајићке планине. Као природне реткости заштићене су зеленика и јеремичак. Посебну знаменитост представља девет храстова на Палибрчком гробљу изнад Ивањице који по легенди симболизују девет браће Југовића. Захваљујући израженој висинској разлици од око 1500 м, на Голији се среће репрезентативан спектар шумских заједница, карактеристичан за укупно вертикално распостирање шума у Србији. Евидентирано је око 20 шумских заједница. На подручју Голије доминирају чисте састојине и заузимају 60,5%, док се мешовите простиру на 39,5% територије. На Голији је евидентирано више од 45 врста дрвећа, при чему се констатује висок степен очуваности природног састава. Евидентирано је присуство племенитих лишћара: планинског јавора, горског јавора, белог јасена, планинског бреста, пољског бреста, млеча, дивљих воћкарица: дивље трешње, дивље крушке, јаребике и брекиње, као и ретке и карактеристичне врсте жбуња и приземне флоре које се јављају у овим шумама. У дрвном фонду бројније су лишћарске од четинарских врста, а доминирају буква (са 63,3% по запремини и 54,0% у укупном запреминском прирасту), смрча (са око 19,5% у укупној запремини и 23,0% у укупном прирасту), а далеко је скромније учешће јеле, црног бора, китњака, црног бора и цера (од 1-7%). Остале врсте дрвећа су незнатно заступљене, испод 1%, али доприносе биодиверзитету шумских екосистема. Шумовитост на подручју општине Ивањица износи 49%, овом проценту доприноси чињеница да је подручје Голије већим делом обрасло шумом. Укупна површина шума на подручју Голије износи 89.000 ha, од чега шуме у државном власништву покривају 58%, а приватне шуме 42%. Просечна запремина у овом подручју је 168 m³/ha (108 m³/ha у Србији), а просечан прираст је 4,28 m³/ha (1,39 m³/ha у Србији). У државним шумама доминирају шуме високог узгојног облика (66,6%), затим изданичке шуме (16,9%), културе и вештачки подигнуте састојине (14,5%), а шикаре и шиљац чине 2,5% од укупне шумом обрасле површине. Државним шумама и шумским земљиштем на подручју Голије (и Парка природе "Голија") газдује Јавно предузеће "Србијашуме".

Стање и трендови у руралном подручју

Демографске карактеристике и трендови: Становништво општине (31.963) је распоређено у 49 насељених места, 42 катастарске општине и 19 месних заједница. Поред Ивањице, центри месних заједница су: Буковица, Прилике, Лиса, Луке, Осоница, Међуречје, Девићи, Остатија, Придворица, Средња Река, Кушићи, Брезова, Ковиље, Братљево, Мочиоци, Опаљеник и Ерчеге. Просечна величина насеља, по површини, износи 22,2 km², са просечно око 650 становника. У градском подручју живи 44,40%, а 20,5% становника је насељено у приградским насељима која су од центра удаљена до 10 km, док 24,87% грађана, грађана живи у насељима која су од центра удаљена од 10 до 30 километара. Скоро 8% становника живи у селима која су од градског подручја удаљена преко 40 километара. Према подацима Републичког завода за статистику, на основу вршених редовних пописа становништва, у 2011. години број становника у општини Ивањица мањи је за 7186 у односу на попис из 1971. године. Активно становништво чини 53,8% целокупне популације општине Ивањица, односно 63,9% становништва старијег од 15 година. Од укупног активног становништва општине 87,7% јесте становништво које обавља неко од занимања. Са друге стране, издржавано становништво чини 30,7% укупног становништва општине Ивањица. Ако се посматра образовна структура становништва старијег од 15 година може се рећи да је највећи број становништва са средњим образовањем - 32,8%, док је са основним образовањем 30,6% посма-тране популације. У односу на виталне догађаје, општину Ивањицу, као и већину општина у Републици Србији, карактерише негативан природни прираштај који је у посматраном периоду варирао од -0,3‰, колико је износио 2001. године, до -3,2‰ 2004. године. Јасно је да су овакве вредности природног прираштаја један од главних разлога умањења популације општине. Прикупљени подаци Пописа становништва 2002. и 2011. године представљају вредан извор података који се мора користити у планирању друштвено - економског развоја. На основу тих података из 2002. и

2011. године, за подручје општине Ивањица, могу се уочити неповољне тенденције ка продубљивању следећих демографских процеса: укупне и природне депопулације као и процес убрзаног демографског старења. По последњем Попису из 2011. године на територији општине Ивањица живи 31.963 становника, што представља умањење броја становника за 9,6 % у односу на Попис спроведен 2002. године, када је у Ивањици живело 35.455 становника. Имајући у виду, да пад броја становника од пописа до пописа експоненцијално расте (2002. у односу на 1991. године релативни пад броја становника био је 3,4 %) можемо констатовати да је Ивањицу захватио тренд убрзаног демографског пражњења. Основне разлоге овакве тенденције опадања бројности популације општине Ивањица треба тражити у наглом паду и смањењу обима привредних активностима од 90-их година XX века, што је довело до миграторних кретања становништва ка јачим привредним центрима, као и у самом смањењу стопе наталитета. Ако се посматра образовна структура становништва старијег од 15 година може се рећи да је највећи број становништва са средњим образовањем - 41,5%, док је са основним образовањем 30,6% посматране популације, високо и више образовање има 11% становништва. Пољопривредна газдинства општине Ивањица чине у просеку тројлана домаћинства. Под домаћинством се подразумева породица чији чланови заједно станују и заједнички троше своје приходе за подмирење својих основних животних потреба.

Диверзификација руралне економије: Структура економије Економију општине Ивањица, на основу два критеријума, народног доходка по секторима привређивања и броја запослених по привредним секторима, карактерише пре свега прерађивачка индустрија (прерада дрвета и производња производа од текстила). Ако посматрамо структуру предузећа по секторима делатности, 33,2% послује у сектору прерађивачке индустрије, а затим следи трговина са 28,8%. У сектору пољопривреде, шумарства и водопривреде послује 39 предузећа (10,7%). У оквиру прерађивачке индустрије више од 1/3 предузећа се бави прерадом дрвета и производњом производа од дрвета, док у текстилној и прехранбеној индустрији послује 29,8% и 12,4% предузећа респективно. Прехранбена индустрија учествује са 12,4% предузећа у општини Ивањица. Укупан број радњи у општини Ивањица је 863. Од овог броја највећи број се бави трговином 31,7%, а затим следе саобраћај, складиштење и везе са 15,4%, хотели и ресторани са 13,7% и прерађивачка индустрија са 12,6%. Перспектива развоја привреде општине Ивањица темељи се на: • Интензивни и плански развој пољопривреде у области гајења, откупа и финалне прераде кромпира, малина, шљива, јабука, печурака, лековитог биља и сточне хране, а неопходно је поспешити и узгој стоке, као и производњу месних и млечних прерађевина; • Производња здраве и еколошки исправне хране; • Развој шумарства, очување и јачање шумског фонда, коме припада 49,54 % укупне територије општине; • Дрвна и текстилна индустрија; • Развој туризма јер је Ивањица проглашена ваздушном бањом, а подручје планине Голије Парком природе и Подручјем биосфере; • Развој лова и риболова, јер постоје изванредни природни ресурси и развијена локална удружења. Већина руралног становништва, осим пољопривреде, има мало других извора дохотка. У руралним подручјима развој пољопривреде има ограничene могућности, па се због тога тражи могућност алтернативног начина запошљавања. Ту посебан значај може да има развој других економских (непољопривредних) активности на пољопривредним газдинствима, као и развој различитих врста активности и сервиса који нису тесно везани за пољопривреду. Генерално гледано, постоји знатан потенцијал у туризму руралног подручја, који је само делимично искоришћен. Подршком додатним могућностима запошљавања могу се у неким срединама зауставити негативни трендови депопулације и напуштање села. Диверзификација активности на газдинствима неопходна је за запошљавање и одрживи развој руралних подручја, и њоме се може придонети бољем уравнотежењу регионалног развоја у економском и социјалном смислу. Туристичка атрактивност општине Ивањица се заснива на богатству природних и културних ресурса, дугој историји и традицији, специфичном идентитету бројних локација, гостољубивости ивањичких домаћина. Општина Ивањица има бројне могућности за развој сеоског туризма. Упркос наведеним проблемима са којима се сусреће развој сеоског туризма, неколицина сеоских домаћинства у околини Ивањице се успешно бави овим видом туризма. Ова домаћинства се налазе у селима: Међуречје, Катићи, Лиса, Кушићи и Девићи, имају могућност да понуде комплетан пансион и укључе госте у туризам везан за посебна интересовања као на пример пољопривредне радове што и чине (брање малина, скупљање сена итд.), затим лов и риболов преко Ловачког удружења и Удружења спортских риболоваца општине Ивањица, планинарења, брања шумских плодова и лековитог биља и друге рекреативно-забавне активности у природи. Што се тиче лова треба напоменути да су предели Ивањице настањени дивљим животињама и то зец, лисица, срна, дивља свиња, медвед, тетреб, јаребица, орао итд. На Голији је присутан и законом заштићен "белоглави суп". Реке Ивањичког подручја су богате разноврсном рибом.

У рекама, којих иначе у Ивањици има у дужини од око 250 км, станују највише поточна пастрмка, Штампано из платформе за програме подршке АП/ЛС: 12.03.2020 11:46:30 - страна 5/23 поточна мрена (кркуша), јошанка, пљата, липен итд. Дакле, села која су зачетници сеоског туризма у Ивањичкој општини, па и Србији поново су се нашла обједињена у понуди Туристичке организације општине Ивањица. Поред поменутих села, а по позивима и захтевима за категоризацију, понуда ће бити допуњена и новим селима као што су Мочиоци (село изнад Катића), Радаљево, Шареник (код Прилика), као и село Братљево. Сва ова села имају уређена домаћинства и са својом лепотом не заостају за онима која се годинама баве туризмом. Јако је важно напоменути и то да се до свих ових села може стићи аутомобилом и аутобусом и за већину села постоје редовне линије. У свим поменутим селима домаћинства су снабдевена квалитетном пијаћом водом у кућама. Сва домаћинства имају телефонске прикључке и електричну енергију, а многа и брз интернет. Заштићена подручја у Ивањици заштићена природна добра заузимају око 40% укупне територије општине: 1. Парк природе-Голија, 2. Резерват биосфере Голија - Студеница, 3. Споменик природе Хаци Проданова пећина 4. Споменик природе - група од 8 стабала цера Парк природе Голија налази се у југозападној Србији, на планинама Голија, Радочело и Чемерно. Захвата површину од 75. 183 ха у оквиру општина Ивањица, Краљево, Рашка, Нови Пазар и Сјеница. Овај простор проглашен је парком природе у јулу 2001. године и сврстан је у категорију природно добро од изузетног значаја. Парк природе Голија стављен је под заштиту ради очувања вредности и побољшања стања: шумских екосистема, разноврсности предела и пејзажа, културних добара, трајности и квалитета основних природних ресурса (воде, земљиште и биљни покривач), биолошке разноврсности засноване на великом броју врста биљака и животиња и њихових заједница и присуству ретких, ендемичних и реликтних врста, као и гео-наслеђа. Од укупно 75. 183 ха, колико износи укупна површина Парка природе Голија, на територији општине Ивањица простире се 43 163 ха, односно 57,5%. Због изузетне очуваности изворних природних вредности (многобројни извори, развијена густа речна мрежа, разуђен рељеф, плодно земљиште, богат и разноврstan биљни иживотијски свет), али и културних вредности, на предлог Завода за заштиту природе Србије, МАБ/УНЕСКО комитет, у оквиру Парка природе Голија прогласио је Резерват биосфере Голија-Студеница, површине 53 804 ха, од чега је највећи део на територији општине Ивањица, 43 163 ха или 79%. Хаци Проданова пећина - Рашићи је добила име по Карађорђевом војводи, Хаци Продану Глигоријевићу који је у пећину склањао збегове. Налази се у долини Рашћанске реке па је због тога зову и „Рашћанска пећина“. Удаљена је 7 километара од Ивањице на путу за Гучу, на надморској висини од око 600 метара. У Хаци Продановој пећини је екипа студената на челу са професором биолошког факултета Београдског универзитета др. Божидаром Ђурчићем, пронашла 25 нових врста пећинских животиња и инсеката које у свету или нису познате или су ретке. 2003. године у организацији Завода за заштиту споменика културе из Краљева спроведена су заштитна археолошка ископавања у пећини и пронађено око 60-ак предмета старих од 40 до 45 хиљада година п.н.е. Изнова је саграђена порушена црква испред пећине познатија као „Афијина“ која је први пут саграђена 1909. године и посвећена Архангелу Михаилу, а у наредном периоду предстоји унутрашње уређење и отварање Хаци Проданове пећине за посетиоце. Група од 8 стабала цера - је заштићени природни споменик ботаничког карактера и налази се у насељу Бедина Варош. Извориште Малог Рзава и долина Малог Рзава простире на територији општина Ивањица и Ариље и налази се у поступку доношења акта о заштити предела изузетних одлика. Мали Рзав се налази у средишњем делу западне Србије, припада регији Стари Влах, и заједно са Моравицом, Великим Рзавом, Ђетињом и Скрапежом представља извориште Западне Мораве. Извире у селу Катићи, у југоисточном подножју планине Кукутнице. Административно, изворишни део припада општини Ивањица, а већи део општини Ариље, на чијем простору се и налазе значајније природне вредности. Културно - историјско наслеђе. Културно историјско наслеђе представљају: 1. Манастир „Светих Архангела“ - Ковиље. Градња овог здања смешта се у време XII или XIII века. Сада у манастиру има 6 монахиња на челу са игуманијом мати Агрипином; 2. Манастир „Преображење“ - Придворица. Један је од најзначајнијих средњовековних споменика у моравичком крају. Налази се на 28 км од Ивањице и 28 км од Студенице. У почетку је био женски манастир, затим црква, да би 2007. године поново шпроглашен манастиром али овога пута мушким. У манастиру живе настојатељ и два искушеника; 3. Црква „Светих цара Константина и царице Јелене“ - Ивањица. Налази се у Ивањици. Подигнута је три године после настанка Ивањице, од 1836-1838. године прилозима народа. О њеном напретку старао се лично кнез Милош Обреновић. Живопис и иконостас су у целини сачувани, а недавно је извршена и њихова рестаурација. Прелепо је архитектонско здање под заштитом државе; 4. Црква „Светог Николе“ или „Бела црква“ - Брезова. Подигао ју је деспот Стефан Лазаревић а спомиње се и у једној повељи цара Душана. Црква је удаљена 26 км од Ивањице и стављена је под заштиту државе као споменик културе од великог значаја; 5. Црква

„Светог Николе“ - Косовица. Налази се на 12 км од Ивањице у селу Косовица; 6. Црква „Светог Саве“ - Миланџа. Налази се на 37 км од Ивањице у Миланџи. Подигао ју је ужичко крушевачки владика Штампано из платформе за програме подршке АП/ЈЛС: 12.03.2020 11:46:30 - страна 6/23 Јоаникије 1853. године, који је рођен у овом селу; 7. Црква „Светог Архистратига Михаила“ - Прилике. Налази се на 8 км од Ивањице; 8. Црква „Светог Илије“ - Куманица. Налази се на 17 км од Ивањице у селу Куманица. Цркви је поклонио звоно краљ Александар Први Карађорђевић за дан њеног освећења 1929. године. Стављена је под заштиту државе као просторно културно историјска целина од великог значаја; 9. Спомен -обележје „Мајор Илић“ - Јавор. Због великог броја борби и ратова који су вођени на овом простору, у различитим временским периодима, Јавор је вероватно „најисторискија“ планина у Србији. Спомен костурниоца погинулима у Јаворском рату 1876. године сведочанство је о храбrosti и одважности српске војске на Јавору. Овде је народ подигао 1907. године споменик легендарном мајору Михаилу Илићу који је погинуо недалеко одатле у првом српско-турском рату 1876. године; 10. „Школа у Миланџи“ је подигнута у селу Миланџа 1833. године. Била је то прва школа у моравичком крају. Нова школска зграда је подигнута 1872. године и настава у њој је извођена све до 1953. године када се школа затворила јер није имала довољно ученика; 11. „Римски мост“ - Куманица. Налази се на 16-том километру у правцу према Голији. Немогуће је утврдити ко је и када подигао овај мост. Рестаурација је извршена осамдесетих година прошлог века; 12. „Камени мост“ Ивањица. Налази се на реци моравици у Ивањици. Пројектовао га је инжењер Миленко Трудић на почетку 20. века. Држава га је финансирала, а изградња је поверена познатом ивањичанину Благоју Луковићу. Мост је завршен у јесен 1906. године. Био је кажуједини једнолучни мост на Балкану тог времена. Зашићен је као културно добро од изузетног значаја; 13. „Кушића хан“ - Ивањица. Налази се у Ивањици и један је од најстаријих споменика сеоског неимарства у Моравичком крају. Некада је служио као коначиште кирицијама који су долазили са Златибора и Санџака. Сада је смештен у центру варошице поред споменика Дражи Михаиловићу. Стављен је под заштиту државе као непокретно културно добро од великог историјског значаја; 14. Хидроцентрала „Моравица“ - Ивањица. Пуштена је у рад 1911. године као девета хидроцентрала у Србији. Имала је 260 KS и осветљавала је само варошицу. Године 1936. изграђена је камено-бетонска брана висине 9 а ширине 16 метара. Овај водопад је туристичка атракција и готово заштитни знак Ивањице. Централа представља својеврсни музеј. Тренутно не производи струју. Непокретно је културно добро, просторно културно-историјска целина од великог значаја. Брана и хидроцентрала су комплетно реконструисане и у ту част је 2011. године приређена велика свечаност; 15. „Јеремића кућа“ - Ивањица. Најстарија је сачувана зграда у Ивањици и једна је од 12 које нису изгореле у великом пожару 1846. године. Смештена је на крају градског шеталишта и један је од визуелних симбола Ивањице. Реконструисана је по пројекту Завода за заштиту споменика културе из Краљева и стављена је под заштиту државе као непокретно културно добро од великог историјског значаја; 16. „Стара чаршија“ - Ивањица. Строги центар града проглашен је 1987. године за просторно-историјску целину од великог значаја. Амбијентална вредност старе чаршије је у њеном аутентичном изгледу са почетка XIX века, као и у архитектонско-историјским вредностима појединачних објеката; 17. Гроб „Бошко Југовић“ - Ивањица. Налази се на 4 км од Ивањице. По предању, повлачећи се рањен са Косова, један од браће Југовић - Бошко, умире надомак Ивањице. Туга је сахранила мајка Кнегиња Милица, а на његовом гробу је саградила малу цркву. На гробу и на темељима старе нове цркве је подигао Благоје Луковић из Ивањице 1929. године и посветио је Св. Кнезу Лазару. Посађено је и 9 нових храстова који симболизују девет Југовића. Данас их има 7; 18. „Споменик револуције“ - Ивањица је мозаик величине 5 x 2,4 метра. Представља изузетно уметничко дело и највећи је мозаик на отвореном простору код нас. Аутор овог значајног остварења био је угледни југословенски сликар Ђорђе Андрејевић Кун. Отворен је 1957. године. Овај војни меморијал у потпуности је обновљен 2008. године. Споменик револуције је проглашен за просторно културно историјску целину од великог значаја; 19. Споменик „Ђенерал Драгољуб Дража Михаиловић“ - Ивањица. Налази се у центру града. Подигнут је априла 2003. године на 110-годишњицу рођења у знак сећања на Легендарног вођу Равногорског покрета у II светском рату, ђенерала и комandanта југословенске Краљевске војске у отаџбини. Поред споменика је и „Чичин дом“ који прераста у Равногорску библиотеку и музеј равногорског покрета. Драгољуб Михаиловић је рођен у Ивањици 14. априла 1893. године, у матичној књизи заведен под текућим бројем 116 од оца Мијаила и мајке Џмиљане Михаиловић. Осуђен је на смрт 1946. године и убијен у Београду. Генерал Михаиловић је најодликованiji српски официр у историји. Овом приликом набројан је само део културно-историјског наслеђа Ивањице, и неколицина личности која је учествовала у стварању истог. Најважније културне манифестације у општини Ивањица: 1. Сабор ловаца Голије 2. Смотра народног стваралаштва - Звуци Голије, Јавора и Мучња 3. Фестивал изворне српске песме - Прилике 4. Фестивал дечијих фолклора -

Прилике 5. Јаворски сабор двојничара и старих музичких инструмената Србије 6. Фестивал културе - Нушићијада Географске специфичности Општина Ивањица се налази у брдско-планинском подручју и оивичена је планинским венцима Голије, Јавора и Мучња. Планина Голија је Уредбом Владе Републике Штампано из платформе за програме подршке АП/ЈЛС: 12.03.2020 11:46:30 - страна 7/23 Србије проглашена за Парк природе (2001. године), и исте године Актом УНЕСКО-а за Резерват биосфере. Уредбом Владе РС, 25. јануара 2000. године, Ивањица је проглашена за ваздушну бању. Према томе, значајни природни ресурси ивањичке општине су планине (навећи шумски фонд у земљи), поља (оранице и баште) и реке (постоји потенцијал за градњу МХЕ и акумулационих језера).

Рурална инфраструктура: Изграђеност мреже саобраћајне инфраструктуре, према подацима РЗС, за 2011. годину у оквирима општинских граница постоји 404 km путева, локалног, магистралног и регионалног карактера. Према последњој Уредби о категоризацији државних путева Владе РС („Службени гласник РС”, број 14/2012), магистрални и регионални правци прекатегоризују се у државне путеве IA, IB и II реда. Овом Уредбом саобраћајно чвориште на територији општине Ивањица чине државни пут IB реда, број 13 (Нови Сад - Рума - Шабац - Ваљево - Пожега - Ивањица - Сјеница), државни пут IB, број 36 Ивањица - веза државним путем број 15 (Баточина - Крагујевац - Краљево - Рашка - Нови Пазар - Рибарићи - граница са Црном Гором) и државни пут II реда, број 151 Бељина - Гуча - Ивањица. Деонице државних и локалних путева (регионалног значаја) на правцу пружања кроз територију општине Ивањица прекривене су квалитетним асфалтним застором, изузев дела саобраћајница на простору Парка природе Голија који повезују општину Ивањица са регионалним ТЦ Одвраћеница, на деоници Голијска Река - Одвраћеница, у дужини од 16 km и Ивањицу са Дугом Пољаном, на деоници Голијска Река - Дуга Пољана 14 km. У току су радови на изградњи поменутих праваца. Правац пружања осталих путева локалног карактера, представља везу урбаног и административног центра општине Ивањица са великим бројем села и заселака. Имајући у виду, да насељеност простора карактерише 49 насељених места са 19 месних заједница на простору од 1.090 km², квалитет локалних саобраћајница детерминише низак степен изграђености, недовољна развијеност и прилична запуштеност условљена дугогодишњом унутрашњом кризом. Оптимизација развоја саобраћаја на територији општине Ивањица, према потребама локалне заједнице као и програмима развоја Републике Србије подразумева висока улагања која значајним делом улазе у опредељења државе да се саобраћајна мрежа у овој регији учини ефикасном и местом преламања траспорта погодним за развој и локацију индустриских и туристичких капацитета. Радови на изградњи аеродрома „Морава“ у Лађевцима код Краљева, пројекат који ће допринети развоју привреде и туризма на простору којем гравитира 2 милиона становника централне Србије. Затим, у планирању државне путне мреже Србије и Црне Горе повезивање Београда са Јужним Јадраном, будући аутопут Е-763 (веза Јадранско-Јонског басена са Паневропским коридорима X и VII) који се протеже кроз централне делове Србије и Црне Горе, од Београда до обале Јадранског мора (Бар), представља најкраћу друмску везу Београда и његовог залеђа са Јужним Јадраном. Аутопут својом трасом пролазиће кроз централни део територије општине Ивањица. То ће уједно бити и најкраћа веза Мађарске и Румуније преко Србије и Црне Горе са јужном Италијом и Албанијом и захватаће широко гравитационо подручје са око 4,7 милиона становника. Комунална и енергетска инфраструктура Водоснабдевање. Вредности индикатора Агенције за заштиту животне средине SWQI (Serbian Water Quality Index) који показује физичко-хемијски и микробиолошки квалитет површинских вода, према испитивањима Агенције на рекама Моравица и Студеница у потпуности потврђују да је вода у општини Ивањица чиста и доброг квалитета. Табела 11. Вредности SWQI на површинским водама у општини Ивањица Мерно место (водоток) Тренд SWQI Средње 2001-2010 SWQI Минимум 2001-2010 Градина - Моравица Беззначајан Веома добар Добар Ушће - Студеница Растићи Одличан Добар У систему водоснабдевања Ивањице регистровано је 4.866 прикључака - 4.300 становништва, 550 мале привреде, 11 индустриских система и 5 јавних установа. Процењује се да воду за пиће из овог система користи око 16.000 становника у месним заједницама Ивањица и Буковица. Остало насеља на подручју општине Ивањица снабдевају се непречишћеном водом са локалних изворишта, од којих постоји разводна мрежа која је углавном у лошем стању, изузев водовода у селу Лиса који је завршен 2006. године. Према подацима ЈКП Комунално финална потрошња воде у домаћинствима износила је у 2010. години 782.033 m³. Уколико се као референтна година узме 2010. година, просечна годишња потрошња воде по становнику у општини Ивањица, рачунајући становнике прикључене на јавни водовод износи око 54 m³ годишње. Тиме се добија да је дневна потрошња воде по становнику 148 l/pc дан, што је знатно испод републичког просека од 350 l/pc дан. Процењује се да је дневна потрошња знатно већа у односу на исказани податак, будући да један део становништва плаћа воду паушално, а одређени број

домаћинства поред прикључења на јавну водоводну мрежу поседује и сопствене изворе. Застарелост водоводне мреже доводи до честих кварова, великих губитака воде и високих експлоатационих трошкова. Према укупној количини произведене воде процењује се да губици достижу и до 50 %. У већем делу градске водоводне мреже је неопходно извршити потпуну замену дотрајалих азбестно-цементних и поцинкованих цеви. Према Водопривредној основи Републике Србије из 2002. године, пројектована укупна количина воде до 2021. године за општину Ивањица износи $10,8 \times 106 \text{ m}^3/\text{годишње}$. Од ове количине на висококвалитетну воду за пиће отпада $7,9 \times 106 \text{ m}^3/\text{годишње}$, а за потребе индустрије $2,9 \times 106 \text{ m}^3/\text{годишње}$. Постојећи систем водоснабдевања у општини Ивањица се заснива на постројењу за прераду воде „Лучка Река”, које је изграђено 1973. године. Капацитет овог водозахвата је око 40-60 l/s. Постројење „Лучка Река” је недавно реконструисано. Иако је капацитет постројења за пречишћавање воде временом повећан, параметри водоснабдевања су често недовољни за снабдевање виших и удаљенијих зона града потребном количином воде. Дугорочно снабдевање водом насеља Ивањице и читавог подручја општине Ивањица предвиђено је да се одвија преко система „Куманица-Ивањица”, градњом акумулационог захвата од $26 \times 106 \text{ m}^3$. Комуналне воде. Општина Ивањица нема адекватно решено питање сакупљања, одвођења и пречишћавања отпадних вода. У самом градском подручју постоји канализациона мрежа која покрива један део насеља. Мрежа градске фекалне канализације је грађена у периоду од 1954. до 1968. године, па и касније, са ширењем градског подручја. У осталим насељима не постоје системи за сакупљање, одвођење и третман отпадних вода. Испуштање отпадних вода се врши индивидуално, у неадекватно изведене септичке јаме, копане бунаре или оближње водотокове. Тренутно на градској мрежи фекалне канализације постоји 3.300 прикључака, од чега 2.940 чине прикључци становништва, 350 мале привреде, 5 индустријских система и 5 јавних установа. Мрежа фекалне канализације је укупне дужине од око 22.680 m, од тога је 10.773 m азбестно-цементних цеви, 6.470 m армирано-бетонских цеви и 4.310 m PVC цеви. Канализациона мрежа је дотрајала, са малим промерима цеви и лоше изведеним спојевима. Како не постоји систем за пречишћавање отпадних вода у Ивањици, градске отпадне воде се без претходног пречишћавања испуштају у водоток реке Моравице на четири места. До сада је укупно реконструисано 0,5 km примарне мреже фекалне канализације, а потребно је реконструисати примарну мрежу у дужини од 22,18 km и изградити додатних 179 km са постројењима за пречишћавање комуналних вода. Генерални пројекат и претходна студија оправданости сакупљања, одвођења и пречишћавања отпадних вода насеља општине Ивањица, израђени 2007. године, предвиђају сепарантно пречишћавање воде услед разуђености насеља у општини. Поред ширења канализационе мреже, планирана је и изградња система за пречишћавање отпадних вода, за кога би био везан јединствен систем колекције за градско и приградско подручје. Преостала сеоска подручја би била покривена са 37 постројења. Комунални отпад. Општина Ивањица је у саставу Регионалног центра за управљање отпадом Дубоко из Ужица. Сакупљање, одвођење и одлагање отпада у регионалну депонију обавља ЈКП „Комунално“ Ивањица. Пројектована месечана количина отпада на територији општине Ивањица је 698 t месечно, тј. 8.376 t годишње. Међутим, како су пројектоване количине засноване на обухвату корисника са читавог подручја општине и потенцијалних корисника у неизграђеним туристичким центрима на Голији, садашња месечна количина знатно одступа од пројектоване. Покривено је око 90 % градских и приградских насеља и око 40 % села Међуречје и Прилике, односно око 43 % становништва целе општине. Индустриски отпад, најчешће дрвени отпад попут струготине, углавном се неконтролисано одлагао на дивље депоније поред река, путева и шума. Решење овог проблема пронашло се у отварању предузећа за прераду сировина од дрвета Biotherm из Гуче и које од дрвеног отпада прави пелет и сличне производе. Од септембра 2007. године је на градском подручју Ивањице је покренута акција прикупљања отпада погодног за рециклажу, постављањем специјалних контejнера за прикупљање папира и пластичне амбалаже. За сада не постоји привредно друштво које се бави рециклажом, а за прикупљање отпада за рециклажу је одговорно ЈКП „Комунално“ Ивањица. Електрификација, гасификација и грејање. Трафостаница 110/35 kV Ивањица, далеководи 35 kV и трафостанице 35/10 kV су примарни високонапонски објекти, путем којих се врши дистрибуција електричне енергије до потрошача на подручју општине Ивањица. Капацитети трафостанице 110/35 kV Ивањица су задовољавајући, али не и довољни за потребе дугорочног развоја. Напајање општине само путем једног далековода 110 kV, без могућности резервног напајања, представља озбиљан проблем, због кога општина понекад, услед редовног одржавања и ремонта мреже, остаје потпуно без електричне енергије. Захваљујући интензивној изградњи нових и реконструкцији постојећих мрежа у претходном периоду, нисконапонске мреже имају дosta добру структуру. Нисконапонска мрежа је разведена на бетонским стубовима, а на градском подручју је углавном изведена кабловима. Степен електрификације општине Ивањица износи преко 90 %. Сва насеља на

подручју општине Ивањица су електрифицирана и у њима је до сада на електродистрибутивну мрежу прикључено 12.728 домаћинстава и 1.257 пословних потрошача. Поред реконструкције високонапонске и нисконапонске електро-мреже, неопходна је изградња другог вода 110 кВ из правца Гуче, изградња нових и реконструкција постојећих трафостаница. Имајући у виду потребе локалне заједнице, локална самоуправа у сарадњи са надлежним пословним јединицама ЕПС-а ради на превазилажењу проблема. Даље, у току су радови на санација и реконструкција грађевинског дела хидроелектране Моравица уз модернизацију и увођење система даљинског управљања као и изградња малих хидроелектрана. Гасна и топлоловна мрежа још увек не постоје у општини Ивањица. Телекомуникације. Статистички подаци РЗС за 2011. годину показују да на територији општине Ивањица има 9 пошта и 11.830 претплатника фиксне телефоније. Подручје је покривено мрежама мобилне телефоније Теленор, Телеком и VIP. Приступ јавном информисању. Информисање у општини Ивањица организовано је кроз три електронска медија локалног и више медија националног и регионалног карактера. Медији локалног карактера заступљени су кроз две радио и једну телевизијску станицу. Сигнал Ивањичког рада простире се на 70 % територије општине Ивањица, до Пожеге и Лучана. Радио Јавор је покрива сигналом територију целе западне Србије. Једина телевизија локалног карактера у општини Ивањица је ТВ Голија. Основана је 2007. године. У приватном је власништву и покрива сигналом територију општине Ивањица. Медијска покривеност градског језгра општине националним медијима је потпуна, док је у руралном подручју покривеност осредња. У Ивањици постоји кабловска телевизија СББ, с тим што је њом покрiven само шири центар града. Приступ интернету је на задовољавајућем нивоу.

Показатељи развоја пољопривреде

Пољопривредно земљиште: Структура земљишта - Обзиром на доминантан планински карактер простора, у укупним пољопривредним површинама преовлађују природни травњаци са око 64,3%, од којих ливаде чине 36,8% или 18.899 ха, а пашњаци 27,5% или 14.111 ха. Оранице чине релативно високих 28,9% или 14.823 ха, а воћњаци 6,8%, односно 3.483 ха. Највећи део пољопривредних површина налази се у приватном поседу - 94,1% од укупног пољопривредног простора. Укупно 48.309ха пољопривредних површина налази се у приватном власништву. Просечна величина поседа (КП3) по газдинству износи 3,62 ха. Највеће површине пољопривредног земљишта се налазе на планинском и брдскопланинском подручју на великим нагибима, а веома мали у долинама око река и речица. Педогенеза земљишта, због карактеристика рељефа, на овом подручју најчешће се задржава на стадијуму формирања, због чега ова земљишта врло ретко достигну пуну зрелост. Далеко најраспрострањенија су недовршена кисела земљишта на палеозојским шкриљцима, затим недовољно формирano земљиште на кречњаку, знатно ређе планинске црнице, делувијуми, а око Моравице има и нешто више алувijалног земљишта. Заједничка карактеристика недовољно формираних земљишта је ниска до екстремно ниска pH вредност, односно висок степен киселости, лака су и растресита због релативно високог процента учешћа подлоге у односу на глину, сиромашна у хранивима, подложна ерозији и брзом нестајању, али и релативно брзој обновљивости због меког матичног супстрата. У укупној површини пољопривредног земљишта највећи удео има земљиште VII класе (20.131ха) и земљиште VI класе (17.926 ха). Према катастарским подацима општина располаже са свега 34 ха земље I класе, 349 ха II класе, 1166 ха III класе, 1624 ха IV класе и 2870 ха земљишта V катастарске класе. Што се тиче учешћа коришћеног пољопривредног земљишта у укупној површини општине, према резултатима Пописа пољопривреде из 2012. године 7.728 пољопривредних газдинстава има 28.027 ха пољопривредног земљишта. Укупно наводњавано земљиште износи 242 ха (0,86% од укупног пољопривредног земљишта или 4,96% од површина под ораницама и баштама, 25,7% површина се наводњава системима „кап по кап“. Потребе сектора пољопривреде у области наводњавања - За територију наше општине карактеришу се променљиви климатски услови који детерминишу неуједначену количину и распоред падавина. Оне из године у годину варирају и представљају лимитирајући фактор успешне, интензивне, и тржишно определене пољопривредне производње. Наводњавањем се накнађују неопходне количине за нормалан раст и развиће пољопривредних култура у условима недовољних падавина и њиховог неправилног распореда у оквиру вегетационог периода. Достигнути степен наводњавања у Ивањици не задовољава потребе сталне и ефикасне пољопривредне производње. Наводњавање још увек није обезбедило своје право место у пољопривреди општине Ивањица. Основни разлози томе су: родна и кишна година, ниска свест, економска немогућност, непостојање изворишта вода у непосредним близинама са којих би се у условима брдско-планинске

пољопривреде могли користити ови ресурси. Укупно наводњавано земљиште износи 242 ха (0,86% од укупног пољопривредног земљишта или 4,96% од површина под ораницама и баштама, 25,7% површина се наводњава системима „кап по кап“. Површина пољопривредног земљишта у својини Републике Србије (државној својини) на територији општине Ивањица износи 2.673,5785 ха од чега је Годишњим програмом заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта у државној својини на територији општине Ивањица за 2021. годину предвиђено за издавање 691.1039 ха.

Вишегодишњи засади: Производња воћа је једна од најзначајнијих сегмената пољопривреде која заузима значајно место у бруто друштвеном производу пољопривредних произвођача општине Ивањица. У воћарској производњи је заступљено: - јагодасто; - коштичаво; - јабучасто и - језграсто воће. Малинарство као грана воћарске производње, а у оквиру јагодастог воћарства несумњиво заузима најзначајније место. Узгајање малине карактеристично је за брдско-планинско подручје општине Ивањица. Под засадима малине се налази преко 1.200 хектара, при чему се сваке године повећавају површине. У нормалним вегетационим условима постижу се високи приноси по јединици површине и плод одличног квалитета. Степен интензивности ове производње се повећава из године у годину. Што се тиче сортимента предњаче Виламет и Микер са 95 do 97% заступљености у производњи због својих компаративних предности у односу на остale. Последњих година започињу на захтев купца и промене у сортименту, као одговор на континуитет у снадбевању тржишта свежим плодовима. Поред једнородних, уводе се у производњу и двородне сорте, као што су Полана и Полка. Ремонтантне сорте малине представљају хит, како у производњи тако и у потребама тржишне економије. По својим компаративним особинама у односу на досадашње једнородне малине, представљају значајан искорак, јер поднебље са својим карактеристикама земљишта које је већ детерминисано прелиминарним и компаративним огледима, даје одличне оцене за подизање нових производно-комерцијалних засада. Џљива представља најзаступљеније коштичаво воће са 66% од укупног броја стабала воћа, трешња представља 5% од укупног броја стабала, док процентуално учешће кајсија и брескви је минорно, углавном на окућницама. Од јабучастог воћа најзаступљенија је јабука са 23% и крушка са 5%, од укупног броја стабала. Што се тиче сортимента јабучастог и коштичавог воћа до 2000-е год. углавном се може говорити о старим аутоhtonim сортама, комбинованих особина Ове сорте се узгајају у систему екстензивног воћарења са растојањима 5 x 5m, и карактеристичне су да имају мали просечан принос по стаблу. Због непосредне близине Института за воћарство у Чачку у последњој деценији нагло се повећава број сорти, мења се технологија производње, повећава се густина, тако да је евидентан велики број интензивних воћних засада под најсавременијим сортиментом. Анализом ситуације долази се до сазнања да висока родност и осетљивост на болести и штеточине су пратећи елементи, тако да највећи број засада има потребе за примену високих технологија у гајењу.

Сточни фонд: Иако ивањички крај има добре предуслове за развој сточарства, велике травнате површине, статистички подаци указују на смањење сточног фонда општине. На територији општине Ивањица не постоје објекти који се баве прерадом млека и меса, као ни сушара, што произвођачима представља проблеме у пласману сточарских производа. На територији општине откуп млека врше млекаре из Ариља и Сјенице, а пласман меса се такође врши кланицама на територији Ариља и Сјенице. Опстанак индивидуалних пољопривредника у брдско-планинском подручју је у директној зависности од постојања сточног фонда. Сточарство представља основни извор хране, али и због немогућности примене механизације на теренима који су израженог нагиба, сточни фонд представља и основно средство за рад. Због сталних осцилација тржишних услова привређивања (скуп репроматеријал а јефтиних готових производа сточарства), узрокује се сталним променама бројног стања код свих врста и категорија стоке. Самим тим бројно стање треба узети само као репер тренутног стања које може бити знатно промењено. Оно што карактеристише сточарску производњу на територији општине Ивањица је екстензивност руралног подручја, које има све земљишне и друге потенцијале да у јединици времена направи значајне позитивне помаке у савлађивању бројних препрека и доласка до крајњих потрошача. Бројно стање у сточарству, према Попису пољопривреде 2012. године, је следеће: 8.728 говеда, 10.765 свиња, 24.196 оваца и коза, 56.782 живине, 8.307 кошница пчела. У погледу расположивости објеката за смештај стоке, према Попису пољопривреде 2012. године, стање је следеће: 3.799 газдинстава располаже са 3.894 објеката за смештај говеда капацитета 24.797 места; 3.168 газдинстава располаже са 3.214 објеката за смештај свиња капацитета 22.139 места; 2.824 газдинстава располаже са 2.874 објеката за смештај кока носила капацитета 75.595 места; 1.643 газдинстава располаже са 1.673 објеката за смештај остale стоке капацитета 44.589 маста. У последњој деценији дошло је до промена у

расном саставу говеда с једне стране, а са друге повећана је производња по грлу. Индивидуална газдинства највише се баве комбинованим типом производње млеко-месо, и највише је присутно домаће говече у типу сименталца, с тим што се даље врши њихово укрштање и оплемењивање са сименталцем. Резултат оваквог укрштања је да је дошло до побољшања квалитета меса, бржег и већег прираста. Осим у говедарству, значајна побољшања у погледу расног састава су присутна у свињарству и овчарству. У свињарству се све више примењују Јоркшир, Ландрас и Пиетрен који имају већи проценат удела меса у односу на удео масти. Сами захтеви тржишта и усмеравају производњаче у правцу интезивирања свињарске производње. У овчарству је најзаступљенија раса Сјеничка прamenka, затим Иле де Франце и Виртемберг.

Механизација, опрема и објекти: Бројно стање пољопривредне механизације и опреме према Попису пољопривреде 2012. је следеће: 3.447 трактора (1.192 једноосовинских и 2.255 двоосовинских); 19 комбајна; 9.736 прикључних машина. Пољопривредна газдинства на територији општине Ивањица према Попису пољопривреде 2012. располажу са: 8.781 објектом за смештај стоке, 902 објекта за смештај пољопривредних производа, 704 објекта за смештај пољопривредних машина и опреме, 10 објеката за силажу. Пољопривредна газдинства поседују 105 сушара за воће. Преко 95 % пољопривредних газдинстава стајњак складишти на отвореном простору поред стаје.

Радна снага: Чланова газдинства и стално запослених на породичним газдинствима (укључујући и носиоце) има 19.260, а на газдинствима правних лица/предузетника 40. 2.764 породична газдинства ангажовала су сезонску радну снагу која је остварила 459 годишњих радних јединица, 10 газдинстава правних лица/предузетника ангажовала су сезонску радну снагу која је остварила 5 годишњих радних јединица. Процена је да је просечна старост пољопривредне радне снаге 45 година, да 50% пољопривредне радне снаге има основно и непотпуно основно образовање, 45 % средње образовање, и 5% више и високо образовање. Што се тиче нивоа квалификација носилаца, управника, односно доносилаца одлука на пољопривредним газдинствима, 4884 њих има само пољопривредно искуство стечено праксом, 37 их има курсеве из области пољопривреде, 62 их има пољопривредну школу, 2383 их има неку другу средњу школу, 53 их има вишу пољопривредну школу или факултет, 309 их има неку другу вишу школу или факултет, а 181 их је похађало курсеве о пољопривреди у 2012. години. запослени на газдинству

Структура пољопривредних газдинстава: Укупан број пољопривредних газдинстава је 7.728 (10.579 домаћинстава), а њихово учешће у укупном броју домаћинстава је 73 %. Просечна величина поседа (коришћеног пољопривредног земљишта) по газдинству је 3,63 ха. Број условних грла стоке износи 14.063.

Производња пољопривредних производа: Процена учешћа, тј. однос биљне и сточарске производње у стварању вредности пољопривредне производње на подручју општине Ивањица је 80:20 (биљна производња учествује са 80% а сточарска са 20%). Што се тиче обима производње важнијих пољопривредних производа посебно оних који имају највећи значај за пољопривреду у општини Ивањица, на основу података којима располажемо на територији општине Ивањица просечно се производи: око 12.000 тона кромпира, 3.000 тона кукуруза, око 1.000 тона пшенице, око 3.000 тона шљива, око 700 тона јабука, око 15.000 тона малине. Што се тиче сточарске производње: око 8.000.000 литара млека, око 1.600 тона меса, око 3.500.000 комада јаја, око 90 тона меда. На територији општине Ивањица велике земљишне површине су незагађене и спремне да приступе органској производњи. За сада постоји свега неколико производњача сертикованих органских производа.

Земљорадничке задруге и удружења пољопривредника: На територији општине Ивањица постоји 6 регистрованих земљорадничких задруга, од којих 4 активно функционишу и њихове претежне области ангажовања су: производња, откуп и трговина пољопривредних производа, продаја садног материјала, селекција у сточарству. На територији општине Ивањица постоји 5 удружења пољопривредника у примарној пољопривредној производњи, односно производњи јагодастог воћа и кромпира. Тренутно њихова улога и значај за унапређење пољопривреде на подручју општине Ивањица је мала, као и степен њихове организованости у погледу нивоа професионализације и расположивости адекватног управљачког кадра.

Трансфер знања и информација: Општи ниво ефикасности и функционалности система преноса

знања и информација у области пољопривреде који се остварује путем семинара организованих од стране образовних и истраживачких установа и организација, пољопривредних саветодавних стручних служби (ПССС), приватних консултантских привредних субјеката, и медија који имају покрivenост на територији општине Ивањица још увек није на задовољавајућем нивоу.

Програм мера подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја

ТАБЕЛАРНИ ПРИКАЗ ПЛАНИРАНИХ МЕРА И ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА

Табела 1. Мере директних плаћања

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ постицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
	УКУПНО						

Табела 2. Мере кредитне подршке

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ постицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
	УКУПНО						

Табела 3. Мере руралног развоја

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
1	Инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава	101	3.216.588,00	65	0,00	0,00
2	Управљање ризицима	104	5.500.000,00	100	0,00	0,00
3	Економске активности у циљу подизања конкурентности у смислу додавања вредности кроз прераду као и на увођење и сертификација система безбедности и квалитета хране, органских производа и производа са ознаком географског порекла на газдинствима	304	1.586.548,00	65	80.000,00	0,00
УКУПНО			10.303.136,00			

Табела 4. Посебни подстицаји

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ постицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
	УКУПНО						

Табела 5. Мере које нису предвиђене у оквиру мера директних плаћања, мера кредитне подршке, мера руралног развоја и посебних подстицаја

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ постицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
1	Подстицаји произвођачима конзумне рибе за набавку хране за конзумну рибу	601	478.370,00	0,00	65	200.000,00	0,00
2	Подстицаји за набавку батеријских везачица малина	602	60.000,00	0,00	65	60.000,00	0,00
3	Подстицаји за набавку женске телади познатог и контролисаног порекла старости до 6 месеци	603	90.000,00	0,00	65	90.000,00	0,00
4	Набавка хране за остављена уматичена женска грла говеда старости од 12 до 28 месеци	604	7.568.494,00	24.000,00	80	0,00	0,00
УКУПНО			8.196.864,00				

Табела 6. Табеларни приказ планираних финансијских средстава

Буџет	Вредност у РСД
Укупан износ средстава из буџета АП/ЈЛС планираних за реализацију Програма подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја (без пренетих обавеза)	18.500.000,00
Планирана средства за директна плаћања	0,00
Планирана средства за кредитну подршку	0,00
Планирана средства за подстицаје мерама руралног развоја	10.303.136,00
Планирана средства за посебне подстицаје	0,00
Планирана средства за мере које нису предвиђене у оквиру мера директних плаћања, кредитне подршке и у оквиру мера руралног развоја	8.196.864,00
Пренете обавезе	0,00

Циљна група и значај промене која се очекује за кориснике: Циљна група-потенцијални корисници мера подршке су носиоци регистрованих комерцијалних пољопривредних газдинстава у активном статусу - физичка лица. Промене које се очекују за пољопривреднике - кориснике мера након реализације програма, имајући у виду специфичност средине у којој се Програм спроводи, а то је подручје са отежаним условима рада у пољопривреди, очекује се да ће мере из програма довести до: повећања нивоа квалитета производње и квалитета производа, повећања продуктивности и конкурентности.

Информисање корисника о могућностима које пружа Програм подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја: Информисање потенцијалних корисника о мерама које су дефинисане Програмом вршиће се путем регионалних и локалне телевизије, локалних радио станица, сајта локалне самоуправе. Информисање потенцијалних корисника вршиће и запослени у Одељењу за пољопривреду и заштиту животне средине Општинске управе општине Ивањица.

Мониторинг и евалуација: Процес мониторинга и евалуацију/надзор реализације Програма вршиће запослени у Одељењу за пољопривреду и заштиту животне средине Општинске управе општине Ивањица.

(Програмска подршка за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја

II. ОПИС ПЛАНИРАНИХ МЕРА

2.1. Назив и шифра мере: 101 Инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава

2.1.1. Образложение: Основне карактеристике пољопривредног сектора на територији Општине Ивањица произилазе из неповољне структуре пољопривредних газдинстава. Уситњеност поседа, мали број грла стоке на породичним фармама, неадекватни производни и смештајни објекти, слаба примена савремених технологија производње и увођење новог сортимента су карактеристике ивањичке пољопривреде. Један од веома битних узрока недовољне конкурентности ивањичке пољопривреде јесте ниска продуктивност која произилази и из недовољне техничке и технолошке опремљености газдинстава. Постојећа механизација је застарела. Бројно стање сточног фонда није на задовољавајућем нивоу, нарочито у говедарству. Пољопривредна газдинства, због неповољног економског и социјалног стања, нису у могућности да сама обезбеде довољно средстава за модернизацију производње и повећање конкурентности. Модернизацијом постојећих објеката, повећањем бројног стања и побољшањем расног састава сточног фонда, куповином модерне опреме и савремене механизације, заснивањем нових производних засада и улагањем у складишне и прерадне капацитете на пољопривредним газдинствима могуће је побољшати економске аспекте деловања и знатно боље испуњавати захтеве одржавања природних ресурса, заштите и добробити животиња и безбедности хране. Ова мера је у складу са националном Стратегијом пољопривреде и руралног развоја 2014- 2024 и са смерницама за израду Стратегије развоја пољопривреде на територији општине Ивањица за период 2015-2020 донетим на седници СО-е Ивањица, 01 број 06-6/2015 од 04.03.2015. године. Преглед по секторима у оквиру којих ће се интервенисати подстицајним мерама у 2021. години: Сектор пчеларство: Пчеларство представља малу или изузетно атрактивну пољопривредну делатност, која последњих година почиње тржишно да се усмерава у правцу прихватавања услова и стандарда ЕУ. Друштво пчелара Ивањица је регистровано 1985. године. Према подацима из у 2020. године друштво броји 113 чланица (97 су чланови СПОС-а) који поседују 7.103 пчелињих друштава, са просечном годишњом производњом која варира у зависности од године од 50.000 до 90.000 кг меда. Општина Ивањица је у сарадњи са ЕВРОПСКИМ ПРОГРЕСОМ у 2017. години подстицала развој пчеларства кроз подршку набавци кошница и ројева за жене почетнице у пчеларству. Такође у 2018. и 2019. години субвенционисана је набавка опреме за пчеларство за 85 корисника. Ове мере резултирале су повећањем броја пчелињих друштава у односу на претходне године. Интервенције у оквиру овог сектора ће бити усмерене на подршку за инвестициона улагања у пчеларску опрему. Сектор воће: Структуру биљне производње сеоског подручја општине Ивањица карактерише велика хетерогеност, производња махом за сопствене потребе и мањим делом за тржиште, што је последица уситњености сеоског поседа, недовољне едукације и недовољне примене савремене технологије производње. Просечна површина засада воћа по газдинству је око четвртине хектара. Само 15% засада су интензивни засади у којима се примењују адекватне агротехничке мере. Структура сортимента, неадекватан садни материјал, недостатак специјализоване механизације и недовољно површина које се наводњавају додатно угрожавају производњу. У производњи малина Ивањица има богату традицију. Према попису пољопривреде из 2012. године под засадима малине налази се 1.249 хектара, површине се повећавају из године у годину и према тренутним проценама под засадима малине налази се између 1.500 и 1.600 хектара. Интервенције у оквиру овог сектора ће бити усмерене кроз подршку за инвестициона улагања у опрему и механизацију која је неопходна производњачима воћа, првенствено малина, што ће уз редовну примену савремене агротехнике дати више, квалитетне и стабилне приносе. Сектор аквакултура: Производња конзумне рибе представља значајну грану пољопривредне производње. На подручју општине Ивањица се према нашим проценама годишње произведе око 30.000 кг пастрмке. Од ове количине 50-60% се пласира на локално тржиште. Проблема са пласманом производа готово да нема, а проблеми са којима се производњачи сусрећу су елементарне непогоде и бујице које су им током претходних година нанеле велике штете . Интервенције у оквиру овог сектора ће бити усмерене кроз подстицаје за набавку рибље млађи. .

2.1.2. Циљеви мере: Општи циљеви: стабилност дохотка пољопривредних газдинстава, повећање производње, побољшање продуктивности и квалитета производа, смањење трошкова производње, унапређење техничко-технолошке опремљености, одрживо управљање ресурсима, раст конкурентности уз прилагођавање захтевима домаћег и иностраног тржишта. Специфични циљеви по секторима: Сектор пчеларство и аквакултура: Повећање ефикасности, конкурентности и одрживости производње на

газдинствима. Сектор воће, грожђе, поврће и цвеће: Унапређење стања специјализоване механизације на газдинству.

2.1.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду: Мера је у складу са Националним програмом руралног развоја. Општина Ивањица води службену евиденцију о корисницима средстава тако да је немогуће да корисник користи средства по истом основу из локалног и националног програма.

2.1.4. Крајњи корисници: Крајњи корисници мере су физичка лица - носиоци регистрованог пољопривредног газдинства.

2.1.5. Економска одрживост: За ову меру није потребно да подносилац захтева докаже економску одрживост улагања кроз одређену форму бизнис плана или пројекта.

2.1.6. Општи критеријуми за кориснике: - Да је носилац регистрованог комерцијалног пољопривредног газдинства у активном статусу; - Да има пребивалиште на територији општине Ивањица; - Да се парцеле уписане у Регистар пољопривредних газдинстава корисника налазе на територији општине Ивањица; - Само једна инвестиција може бити предмет захтева за коришћење подстицаја; - Може се конкурисати искључиво са предрачуном за набавку предметне инвестиције издатим у периоду од 01.01.2021. године до истека јавног позива; - За инвестицију за коју подноси захтев не сме користити подстицаје по неком другом основу (субвенције, подстицаји, донације), односно да иста инвестиција није предмет другог поступка за коришћење подстицаја, осим подстицаја у складу са посебним прописом којим се уређује кредитна подршка регистрованим пољопривредним газдинствима; - Да нема евидентираних а неизмирених пореских обавеза код Локалне пореске администрације; - Да наменски користи и да не отуђи нити да другом лицу на коришћење инвестицију која је предмет захтева у периоду од 3 године од дана набавке/реализације инвестиције; - Да нема евидентираних доспелих неизмирених дуговања према јединици локалне самоуправе, по основу раније остварених подстицаја, субвенција; - Да подносилац захтева и продавац - издавалац предрачуна не представљају повезана лица у смислу Јавног позива при чему се повезаним лицима сматрају лица у случају када је подносилац захтева са продавцем повезан на неки од следећих начина: 1) носилац газдинства и чланови истог породичног пољопривредног газдинства; 2) Крвни сродници у првој линији, крвни сродници у побочној линији закључно са трећим степеном сродства; 3) супружници, ванбрачни партнери, његов супружник и ванбрачни партнер и њихови крвни сродници закључно са првим степеном сродства; 4) усвојилац или усвојеник, као и потомци усвојеника; 5) друга лица која са тим лицем живе у заједничком домаћинству. - Да исто лице не може бити подносилац захтева за подстицаје односно купац и продавац другом подносиоцу захтева за подстицаје

2.1.7. Специфични критеријуми: Прихватљиви корисници по секторима у оквиру којих ће се интервенисати: Сектор аквакултура: У Регистру објекта, односно одобрених објекта (у складу са посебним прописом којим се уређује регистрација, односно одобравање објекта за узгој, држање и промет животиња) имају регистроване одобрене објекте са капацитетима за тов/узгој: најмање 500 кг рибе. Сектор воће: 1) У РПГ имају уписано пољопривредно земљиште под производњом одговарајућих биљних култура; 2) У моменту подношења захтева за коришћење подстицаја имају мање од 2 ха јагодичастог воћа и хмеља; односно мање од 5 ха другог воћа; односно 0,1 - 50 ха цвећа, односно 0,2 - 100 ха винове лозе. Сектор пчеларство: У РПГ и Централној бази података о обележавању животиња код Управе за ветерину има пријављено 5 - 1000 кошница пчела

2.1.8. Листа инвестиција у оквиру мере:

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
101.4.16	Набавка опреме за орезивање, дробљење, сечење и уклањање остатака након резидбе воћних врста
101.4.20	Машине за допунску обраду земљишта
101.4.23	Машине за садњу
101.4.28	Машине, уређаји и опрема за наводњавање усева
101.6.2	Набавка опреме за пчеларство
101.7.2	Набавка рибље млађи

2.1.9. Критеријуми селекције:

Редни број	Тип критеријума за избор	Да/Не	Бодови
1	Газдинство подносиоца захтева има 3-4 члана	да	20
2	Газдинство подносиоца захтева има 1-2 члана	да	10
3	Газдинство подносиоца захтева има 5 и више члanova	да	30
4	Подносилац захтева је користио подстицаје у пољопривреди код Општине у претходних 5 година	да	0
5	Подносилац захтева је користио подстицаје у пољопривреди код Општине у претходних 5 година	не	20
6	Подносилац захтева је млађи од 40 година	да	30
7	Подносилац захтева је млађи од 40 година	не	20
8	Подносилац захтева се бави искључиво пољопривредном производњом (осигураник је Фонда ПИО као пољопривредник)	не	0
9	Подносилац захтева се бави искључиво пољопривредном производњом (осигураник је Фонда ПИО као пољопривредник)	да	20

2.1.10. Интензитет помоћи: Интензитет помоћи је 50% од вредности предрачуна без ПДВ-а за подносиоце захтева са пребивалиштем у КО Ивањица, а 65% за остале катастарске општине. Максимални износи подстицаја у оквиру инвестиција: - за инвестицију 101.4.16 Набавка опреме за орезивање воћа, максималан износ подстицаја по кориснику је 40.000,00 динара - за инвестицију 101.4.20 Машине за допунску обраду земљишта, максималан износ подстицаја по кориснику је 40.000,00 динара - за инвестицију 101.4.23 Машине за садњу, максималан износ подстицаја по кориснику је 40.000,00 динара - за инвестицију 101.4.28 Машине, уређаји и опрема за наводњавање, максималан износ подстицаја по кориснику је 30.000,00 динара - за инвестицију 101.6.2 Набавка опреме за пчеларство, максималан износ подстицаја по кориснику је 32.500,00 динара - за инвестицију 101.7.2 Набавка рибље млађи, максималан износ подстицаја по кориснику је 200.000,00 динара

2.1.11. Индикатори/показатељи:

Редни број	Назив показатеља
1	Број подржаних газдинстава
2	Број заинтересованих газдинстава за меру
3	Број новонабављене опреме

2.1.12. Административна процедура: Јавним позивом биће прецизно дефинисани услови и која је документација неопходна. Достављени захтеви ће бити административно проверени од стране запослених у Одељењу за пољопривреду и заштиту животне средине Општинске управе општине Ивањица, у смислу комплетности, административне усаглашености и прихватљивости инвестиције, у складу са одредбама јавног позива. Захтеви који испуњавају услове и прихватљиви су, биће рангирани на основу критеријума за бодовање поднетих захтева. У случају истог броја бодова предност има подносилац захтева женског пола, уколико није женског пола онда млађи подносилац захтева, а у случају исте старости предност има подносилац са више члanova домаћинства. Након истека рока за приговор на утврђену ранг листу, биће донета решења о оствареном праву на подстицаје рангираним корисницима до висине средстава определених за сваку инвестицију. Решењем ће бити одређен рок у коме су корисници у обавези да реализацију предметне инвестиције и поднесу захтев за исплату подстицаја, након чега ће се вршити исплата.

2.2. Назив и шифра мере: 104 Управљање ризицима

2.2.1. Образложење: Ова Мера је од посебног значаја за подручје општине Ивањица. Разлози за издвајање средства за ову намену су у чињеници да је пољопривредна делатност на подручју општине

Ивањица веома подложна утицају временских непогода (град, суша, поплаве) од којих се не може заштитити или не постоји економска исплативост успостављања ефикасне заштите. Систем противградне заштите на подручју општине Ивањица чине 24 противградне станице на којима је ангажовано 44 стрелаца. Сезона одбране од града траје 6 месеци (од 15.04. до 15.10. текуће године). Како би систем противградне заштите што ефикасније функционисао, Општина Ивањица у континуитету издваја средства за суфинансирање опремања противградних станица у виду дотације у нето износу од 66.000,00 динара, за шест месеци по стрелцу (11.000,00 месечно), и припадајућим доприносима за ПИО, за 44 стрелца. Ова мера је у складу са смерницама за израду Стратегије развоја пољопривреде на територији општине Ивањица за период 2015-2020 донетим на седници СО-е Ивањица, 01 број 06-6/2015 од 04.03.2015. године, и у складу са Одлуком Скупштине општине Ивањица о исплати стимултивних накнада за рад противградних стрелаца на територији општине Ивањица, број: 400-48/2013-01 од 14.06.2013. године. Планирана Мера има потпуну оправданост, јер је у питању заштита имовине и пољопривредних површина од елементарне непогоде- града. Искуства показују да би у случају неспровођења ове Мере и дејства временских непогода последице могле бити катастрофалне у смислу велике и непроцењиве материјалне штете у пољопривреди. За случај неспровођења ове Мере не постоје одговарајућа, алтернативна решења. .

2.2.2. Циљеви мере: Ова Мера доприноси превентивној заштити пољопривредне производње од елементарне непогоде - града и у том смислу произвођачима представља вид сигурности.

2.2.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду: Није применљиво.

2.2.4. Крајњи корисници: Корисник ове мере је Општина Ивањица.

2.2.5. Економска одрживост: Није примењиво.

2.2.6. Општи критеријуми за кориснике: Општи критеријуми за кориснике ове мере не постоје.

2.2.7. Специфични критеријуми: Специфични критеријуми за кориснике ове мере не постоје.

2.2.8. Листа инвестиција у оквиру мере:

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
104.1	Улагање у заштиту од елементарних непогода, неповољних климатских прилика и катастрофалних догађаја

2.2.9. Критеријуми селекције:

2.2.10. Интензитет помоћи: Интезитет помоћи је 100%.

2.2.11. Индикатори/показатељи:

Редни број	Назив показатеља
1	Процент газдинстава која у претрпела штету од елементарне непогоде-града у односу на укупан број газдинстава

2.2.12. Административна процедура: Реализацију ове Мере ће спроводити Општинска управа општине Ивањица - Одељење за финансије. Дотација за подршку рада противградних станица ће се извршити на основу Одлуке Скупштине општине Ивањица о исплати стимултивних накнада за рад противградних стрелаца на територији општине Ивањица, број: 400-48/2013-01 од 14.06.2013. године.

2.3. Назив и шифра мере: 304 Економске активности у циљу подизања конкурентности у смислу додавања вредности кроз прераду као и на увођење и сертификација система безбедности и квалитета

хране, органских производа и производа са ознаком географског порекла на газдинствима

2.3.1. Образложение: Услед недостатка одговарајућих прерадних капацитета и функционалних земљорадничких задруга на територији општине Ивањица откуп већине примарних пољопривредних производа је надовољно регулисан. Са друге стране и цене примарних производа су променљиве, а често и недовољне да покрију високе трошкове производње и ниске приносе. У оваквим околностима, као једно од решења намеће се потреба за подизање конкурентности, у смислу додавања вредности кроз прераду примарних пољопривредних производа. Да би се остварио овај циљ неопходно је пољопривредним газдинствима обезбедити да под што повољнијим условима набаве одговарајућу опрему за прераду својих производа. Интервенције у оквиру ове мере ће бити усмерене на подстицаје за набавку опреме за производњу вина, ракија и других алкохолних пића.

2.3.2. Циљеви мере: Општи циљеви: 1. Стабилност дохотка пољопривредних газдинстава; 2. Повећање производње, побољшање продуктивности и квалитета производа, смањење трошкова производње; 3. Унапређење техничко-технолошке опремљености; Специфични циљеви у сектору у оквиру кога ће се интервенисати: Воће, грожђе и поврће: - Подизање вредности производа, кроз прераду примарних у финалне производе (вина, ракије, ликери и сл.).

2.3.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду: Мера је комплементарна са НПРР. Општина Ивањица води службену евиденцију о корисницима средстава тако да је немогуће да корисник користи средства по истом основу из локалног и националног програма.

2.3.4. Крајњи корисници: Крајњи корисници мере су физичка лица - носиоци регистрованог пољопривредног газдинства.

2.3.5. Економска одрживост: За ову меру није потребно да подносилац захтева докаже економску одрживост улагања кроз одређену форму бизнис плана или пројекта.

2.3.6. Општи критеријуми за кориснике: - Да је носилац регистрованог комерцијалног пољопривредног газдинства у активном статусу; - Да има пребивалиште на територији општине Ивањица; - Да се парцеле уписане у Регистар пољопривредних газдинстава корисника налазе на територији општине Ивањица; - Само једна инвестиција може бити предмет захтева за коришћење подстицаја; - Може се конкурисати искључиво са предрачуном за набавку предметне инвестиције издатим у периоду од 01.01.2021. године до истека јавног позива; - За инвестицију за коју подноси захтев не сме користити подстицаје по неком другом основу (субвенције, подстицаји, донације), односно да иста инвестиција није предмет другог поступка за коришћење подстицаја, осим подстицаја у складу са посебним прописом којим се уређује кредитна подршка регистрованим пољопривредним газдинствима; - Да нема евидентираних а неизмирених пореских обавеза код Локалне пореске администрације; - Да наменски користи и да не отуђи нити да другом лицу на коришћење инвестицију која је предмет захтева у периоду од 3 године од дана набавке/реализације инвестиције; - Да нема евидентираних доспелих неизмирених дуговања према јединици локалне самоуправе, по основу раније остварених подстицаја, субвенција; - Да подносилац захтева и продавац - издавалац предрачуна не представљају повезана лица у смислу Јавног позива при чему се повезаним лицима сматрају лица у случају када је подносилац захтева са продавцем повезан на неки од следећих начина: 1) носилац газдинства и чланови истог породичног пољопривредног газдинства; 2) Крвни сродници у првој линији, крвни сродници у побочној линији закључно са трећим степеном сродства; 3) супружници, ванбрачни партнери, његов супружник и ванбрачни партнер и њихови крвни сродници закључно са првим степеном сродства; 4) усвојилац или усвојеник, као и потомци усвојеника; 5) друга лица која са тим лицем живе у заједничком домаћинству. - Да исто лице не може бити подносилац захтева за подстицаје односно купац и продавац другом подносиоцу захтева за подстицаје

2.3.7. Специфични критеријуми: Прихватљиви корисници су пољопривредна газдинства која у свом власништву, односно у власништву члана РПГ имају: мање од 2 ха јагодичастог воћа и хмельја; односно мање од 5 ha другог воћа, односно 0,2-100 ha винове лозе

2.3.8. Листа инвестиција у оквиру мере:

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
304.5.3.5	Набавка опреме за производњу вина, ракија и других алкохолних пића, као и опреме за дегустационе сале

2.3.9. Критеријуми селекције:

Редни број	Тип критеријума за избор	Да/Не	Бодови
1	Газдинство подносиоца захтева има 5 и више чланова	да	30
2	Газдинство подносиоца захтева има 1-2 члана	да	10
3	Газдинство подносиоца захтева има 3-4 члана	да	20
4	Носилац пољопривредног газдинства се бави искључиво пољопривредном производњом (осигураник је Фонда ПИО као пољопривредник)	да	20
5	Подносилац захтева је користио подстицаје у пољопривреди код Општине у претходних 5 година	не	20
6	Подносилац захтева је користио подстицаје у пољопривреди код Општине у претходних 5 година	да	0
7	Подносилац захтева је млађи од 40 година	да	30
8	Подносилац захтева је млађи од 40 година	не	20
9	Подносилац захтева се бави искључиво пољопривредном производњом (осигураник је Фонда ПИО као пољопривредник)	не	0

2.3.10. Интензитет помоћи: Интензитет помоћи је 50% од вредности предрачуна без ПДВ-а за подносиоце захтева са пребивалиштем у КО Ивањица а 65% за остале катастарске општине. Максимални износ подстицаја по кориснику је 80.000,00 динара.

2.3.11. Индикатори/показатељи:

Редни број	Назив показатеља
1	Број заинтересованих газдинстава за меру
2	Број подржаних газдинстава

2.3.12. Административна процедура: Јавним позивом биће прецизно дефинисани услови и која је документација неопходна. Достављени захтеви ће бити административно проверени од стране запослених у Одељењу за пољопривреду и заштиту животне средине Општинске управе општине Ивањица, у смислу комплетности, административне усаглашености и прихватљивости инвестиције, у складу са одредбама јавног позива. Захтеви који испуњавају услове и прихватљиви су, биће рангирани на основу критеријума за бодовање поднетих захтева. У случају истог броја бодова предност има подносилац захтева женског пола, уколико није женског пола онда млађи подносилац захтева, а у случају исте старости предност има подносилац са више чланова домаћинства. Након истека рока за приговор на утврђену ранг листу, биће донета решења о оствареном праву на подстицаје рангираним корисницима до висине средстава определених за сваку инвестицију. Решењем ће бити одређен рок у коме су корисници у обавези да реализују предметне инвестиције и поднесу захтев за исплату подстицаја, након чега ће се вршити исплата.

2.4. Назив и шифра мере: 601 Подстицаји производићачима конзумне рибе за набавку хране за конзумну рибу

2.4.1. Образложение: Производња конзумне рибе представља значајну грану пољопривредне производње. На подручју општине Ивањица се према нашим проценама годишње произведе око 30.000 кг пастрмке. Од ове количине 50-60% се пласира на локално тржиште. Проблема са пласманом производа готово да нема, а проблеми са којима се производићачи сусрећу су елементарне непогоде и

бујице које су им током претходних година нанеле велике штете . Интервенције у оквиру овог сектора ће бити усмерене кроз подстицаје за набавку рибље хране, као вид помоћи овим газдинствима да лакше превазиђу губитке настале услед бујица и поплава које су им десетковале производњу.

2.4.2. Циљеви мере: Повећање конкурентности и обима производње конзумне рибе.

2.4.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду: Није применљиво.

2.4.4. Крајњи корисници: Крајњи корисници мере су физичка лица - носиоци регистрованог пољопривредног газдинства.

2.4.5. Економска одрживост: За ову меру није потребно да подносилац захтева докаже економску одрживост улагања кроз одређену форму бизнис плана или пројекта.

2.4.6. Општи критеријуми за кориснике: - Да је носилац регистрованог комерцијалног пољопривредног газдинства у активном статусу; - Да има пребивалиште на територији општине Ивањица; - Да се парцеле уписане у Регистар пољопривредних газдинстава корисника налазе на територији општине Ивањица; - Само једна инвестиција може бити предмет захтева за коришћење подстицаја; - Може се конкурисати искључиво са предрачуном за набавку предметне инвестиције издатим у периоду од 01.01.2021. године до истека јавног позива; - За инвестицију за коју подноси захтев не сме користити подстицаје по неком другом основу (субвенције, подстицаји, донације), односно да иста инвестиција није предмет другог поступка за коришћење подстицаја, осим подстицаја у складу са посебним прописом којим се уређује кредитна подршка регистрованим пољопривредним газдинствима; - Да нема евидентираних а неизмирених пореских обавеза код Локалне пореске администрације; - Да наменски користи и да не отуђи инвестицију која је предмет захтева; - Да нема евидентираних доспелих неизмирених дуговања према јединици локалне самоуправе, по основу раније остварених подстицаја, субвенција; - Да подносилац захтева и продавац – издавалац предрачуна не представљају повезана лица у смислу Јавног позива при чему се повезаним лицима сматрају лица у случају када је подносилац захтева са продавцем повезан на неки од следећих начина: 1) носилац газдинства и чланови истог породичног пољопривредног газдинства; 2) Крвни сродници у првој линији, крвни сродници у побочној линији закључно са трећим степеном сродства; 3) супружници, ванбрачни партнери, његов супружник и ванбрачни партнер и њихови крвни сродници закључно са првим степеном сродства; 4) усвојилац или усвојеник, као и потомци усвојеника; 5) друга лица која са тим лицем живе у заједничком домаћинству. - Да исто лице не може бити подносилац захтева за подстицаје односно купац и продавац другом подносиоцу захтева за подстицаје

2.4.7. Специфични критеријуми: У Регистру објеката, односно одобрених објеката (у складу са посебним прописом којим се уређује регистрација, односно одобравање објеката за узгој, држање и промет животиња) имају регистроване одобрене објекте са капацитетима за тов/узгој: најмање 500 кг рибе.

2.4.8. Листа инвестиција у оквиру мере:

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
601	Набавка хране за конзумну рибу

2.4.9. Критеријуми селекције:

Редни број	Тип критеријума за избор	Да/Не	Бодови
1	Газдинство није користило подстицаје у пољопривреди од Општине Ивањица у претходних 5 година	да	20
2	Газдинство није користило подстицаје у пољопривреди од Општине Ивањица у претходних 5 година	не	0
3	Газдинство подносиоца захтева има 5 и више чланова	да	30
4	Газдинство подносиоца захтева има 1-2 члана	да	10
5	Газдинство подносиоца захтева има 3-4 члана	да	20
6	Подносилац захтева је млађи од 40 година	да	30
7	Подносилац захтева је млађи од 40 година	не	20
8	Подносилац захтева се бави искључиво пољопривредном производњом (осигураник је Фонда ПИО као пољопривредник)	да	20
9	Подносилац захтева се бави искључиво пољопривредном производњом (осигураник је Фонда ПИО као пољопривредник)	не	0

2.4.10. Интензитет помоћи: Интензитет помоћи је 50% од вредности предрачуна без ПДВ-а за подносиоце захтева са пребивалиштем у КО Ивањица а 65% за остале катастарске општине, а максимални износ подстицаја по кориснику је 200.000,00 динара.

2.4.11. Индикатори/показатељи:

Редни број	Назив показатеља
1	Број заинтересованих газдинстава за меру
2	Број подржаних газдинстава

2.4.12. Административна процедура: Јавним позивом биће прецизно дефинисани услови и која је документација неопходна. Достављени захтеви ће бити административно проверени од стране запослених у Одељењу за пољопривреду и заштиту животне средине Општинске управе општине Ивањица, у смислу комплетности, административне усаглашености и прихватљивости инвестиције, у складу са одредбама јавног позива. Захтеви који испуњавају услове и прихватљиви су, биће рангирани на основу критеријума за бодовање поднетих захтева. У случају истог броја бодова предност има подносилац захтева женског пола, уколико није женског пола онда млађи подносилац захтева, а у случају исте старости предност има подносилац са више чланова домаћинства. Након истека рока за приговор на утврђену ранг листу, биће донета решења о оствареном праву на подстицаје рангираним корисницима до висине средстава определених за сваку инвестицију. Решењем ће бити одређен рок у коме су корисници у обавези да реализују предметне инвестиције и поднесу захтев за исплату подстицаја, након чега ће се вршити исплата.

2.5. Назив и шифра мере:

602 Подстицаји за набавку батеријских везачица малина

2.5.1. Образложение: У производњи малина Ивањица има богату традицију. Према попису пољопривреде из 2012. године под засадима малине налази се 1.249 хектара, површине се повећавају из године у годину и према тренутним проценама под засадима малине налази се између 1.500 и 1.600 хектара. Све већи проблем произвођача малина постаје недостатак радне снаге за обављање послова током обраде малињака. С тим у вези, интервенције у оквиру ове мере ће бити усмерене кроз подршку за инвестициону улагања у опрему за везивање малина која је неопходна производњи овог воћа, услед недостатка радне снаге. Сматрамо да су улагања у ову и сличну опрему неопходна и исплатива, нарочито газдинствима којима производња малине представља основни извор прихода.

2.5.2. Циљеви мере: Општи циљеви: стабилност дохотка пољопривредних газдинстава, повећање производње, побољшање продуктивности, смањење трошкова производње, унапређење техничко-технолошке опремљености. Специфични циљеви у оквиру овог сектора : Унапређење стања

специјализоване опреме на газдинству.

2.5.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду: Није применљиво.

2.5.4. Крањи корисници: Крањи корисници мере су физичка лица - носиоци регистрованог пољопривредног газдинства.

2.5.5. Економска одрживост: За ову меру није потребно да подносилац захтева докаже економску одрживост улагања кроз одређену форму бизнис плана или пројекта.

2.5.6. Општи критеријуми за кориснике: - Да је носилац регистрованог комерцијалног пољопривредног газдинства у активном статусу; - Да има пребивалиште на територији општине Ивањица; - Да се парцеле уписане у Регистар пољопривредних газдинстава корисника налазе на територији општине Ивањица; - Само једна инвестиција може бити предмет захтева за коришћење подстицаја; - Може се конкурисати искључиво са предрачуном за набавку предметне инвестиције издатим у периоду од 01.01.2021. године до истека јавног позива; - За инвестицију за коју подноси захтев не сме користити подстицаје по неком другом основу (субвенције, подстицаји, донације), односно да иста инвестиција није предмет другог поступка за коришћење подстицаја, осим подстицаја у складу са посебним прописом којим се уређује кредитна подршка регистрованим пољопривредним газдинствима; - Да нема евидентираних а неизмирених пореских обавеза код Локалне пореске администрације; - Да наменски користи и да не отуђи нити да другом лицу на коришћење инвестицију која је предмет захтева у периоду од 3 године од дана набавке/реализације инвестиције; - Да нема евидентираних доспелих неизмирених дуговања према јединици локалне самоуправе, по основу раније остварених подстицаја, субвенција; - Да подносилац захтева и продавац - издавалац предрачуна не представљају повезана лица у смислу Јавног позива при чemu се повезаним лицима сматрају лица у случају када је подносилац захтева са продавцем повезан на неки од следећих начина: 1) носилац газдинства и чланови истог породичног пољопривредног газдинства; 2) Крвни сродници у првој линији, крвни сродници у побочној линији закључно са трећим степеном сродства; 3) супружници, ванбрачни партнери, његов супружник и ванбрачни партнер и њихови крвни сродници закључно са првим степеном сродства; 4) усвојилац или усвојеник, као и потомци усвојеника; 5) друга лица која са тим лицем живе у заједничком домаћинству. - Да исто лице не може бити подносилац захтева за подстицаје односно купац и продавац другом подносиоцу захтева за подстицаје

2.5.7. Специфични критеријуми: 1) У РПГ имају уписано пољопривредно земљиште под производњом малине; 2) У моменту подношења захтева за коришћење подстицаја имају мање од 2 ха јагодичастог воћа и хмеља; односно мање од 5 ха другог воћа; односно 0,1 - 50 ха цвећа, односно 0,2 - 100 ха винове лозе.

2.5.8. Листа инвестиција у оквиру мере:

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
602	Набавка батеријских везачица за везивање малина

2.5.9. Критеријуми селекције:

Редни број	Тип критеријума за избор	Да/Не	Бодови
1	Газдинство није користило подстицаје у пољопривреди од Општине Ивањица у претходних 5 година	да	20
2	Газдинство није користило подстицаје у пољопривреди од Општине Ивањица у претходних 5 година	не	0
3	Газдинство подносиоца захтева има 5 и више чланова	да	30
4	Газдинство подносиоца захтева има 1-2 члана	да	10
5	Газдинство подносиоца захтева има 3-4 члана	да	20
6	Подносилац захтева је млађи од 40 година	да	30
7	Подносилац захтева је млађи од 40 година	не	20
8	Подносилац захтева се бави искључиво пољопривредном производњом (осигураник је Фонда ПИО као пољопривредник)	да	20
9	Подносилац захтева се бави искључиво пољопривредном производњом (осигураник је Фонда ПИО као пољопривредник)	не	0

2.5.10. Интензитет помоћи: Интензитет помоћи је 50% од вредности предрачуна без ПДВ-а за подносиоце захтева са пребивалиштем у КО Ивањица а 65% за остале катастарске општине. Максимални износ подстицаја по кориснику је 60.000,00 динара

2.5.11. Индикатори/показатељи:

Редни број	Назив показатеља
1	Број заинтересованих газдинстава за меру
2	Број подржаних газдинстава
3	Број новонабављене опреме

2.5.12. Административна процедура: Јавним позивом биће прецизно дефинисани услови и која је документација неопходна. Достављени захтеви ће бити административно проверени од стране запослених у Одељењу за пољопривреду и заштиту животне средине Општинске управе општине Ивањица, у смислу комплетности, административне усаглашености и прихватљивости инвестиције, у складу са одредбама јавног позива. Захтеви који испуњавају услове и прихватљиви су, биће рангирани на основу критеријума за бодовање поднетих захтева. У случају истог броја бодова предност има подносилац захтева женског пола, уколико није женског пола онда млађи подносилац захтева, а у случају исте старости предност има подносилац са више чланова домачинства. Након истека рока за приговор на утврђену ранг листу, биће донета решења о оствареном праву на подстицаје рангираним корисницима до висине средстава определених за сваку инвестицију. Решењем ће бити одређен рок у коме су корисници у обавези да реализују предметне инвестиције и поднесу захтев за исплату подстицаја, након чега ће се вршити исплата.

2.6. Назив и шифра мере: 603 Подстицаји за набавку женске телади познатог и контролисаног порекла старости до 6 месеци

2.6.1. Образложение: Показатељ степена развијености укупне пољопривредне производње зависи од учешћа сточарске производње у производној структури пољопривреде. Сточарство и сточарска производња последних година бележи перманентно опадање броја грла. Како је сточарство најинтезивнија грана пољопривредне делатности, управо сточарство и покреће развој биљне и укупне пољопривредне производње. Зато је неопходно у наредним годинама повећати учешће сточарства (производња меса и млека) у вредности укупне пољопривредне производње. Захваљујући повећању сточарске производње остварује се и повећање приноса у воћарској и ратарској производњи, а самим тим и повећање укупних прихода на територији локалне самоуправе. Мером су предвиђени подстицаји за набавку женске телади познатог и контролисаног порекла (за које се води матична евиденција) старости до 6 месеци.

2.6.2. Циљеви мере: Увећање броја грла говеда на подручју општине.

2.6.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду: Није применљиво.

2.6.4. Крајњи корисници: Крајњи корисници мере су физичка лица - носиоци регистрованог пољопривредног газдинства.

2.6.5. Економска одрживост: За ову меру није потребно да подносилац захтева докаже економску одрживост улагања кроз одређену форму бизнис плана или пројекта.

2.6.6. Општи критеријуми за кориснике: - Да је носилац регистрованог комерцијалног пољопривредног газдинства у активном статусу; - Да има пребивалиште на територији општине Ивањица; - Да се парцеле уписане у Регистар пољопривредних газдинстава корисника налазе на територији општине Ивањица; - Само једна инвестиција може бити предмет захтева за коришћење подстицаја; - Може се конкурисати искључиво са предрачуном за набавку предметне инвестиције издатим у периоду од 01.01.2021. године до истека јавног позива; - За инвестицију за коју подноси захтев

не сме користити подстицаје по неком другом основу (субвенције, подстицаји, донације), односно да иста инвестиција није предмет другог поступка за коришћење подстицаја, осим подстицаја у складу са посебним прописом којим се уређује кредитна подршка регистрованим пољопривредним газдинствима; - Да нема евидентираних а неизмирених пореских обавеза код Локалне пореске администрације; - Да наменски користи и да не отуђи нити да другом лицу на коришћење инвестицију која је предмет захтева у периоду од 3 године од дана набавке/реализације инвестиције; - Да нема евидентираних доспелих неизмирених дуговања према јединици локалне самоуправе, по основу раније остварених подстицаја, субвенција; - Да подносилац захтева и продавац - издавалац предрачуна не представљају повезана лица у смислу Јавног позива при чему се повезаним лицима сматрају лица у случају када је подносилац захтева са продавцем повезан на неки од следећих начина: 1) носилац газдинства и чланови истог породичног пољопривредног газдинства; 2) Крвни сродници у првој линији, крвни сродници у побочној линији закључно са трећим степеном сродства; 3) супружници, ванбрачни партнери, његов супружник и ванбрачни партнер и њихови крвни сродници закључно са првим степеном сродства; 4) усвојилац или усвојеник, као и потомци усвојеника; 5) друга лица која са тим лицем живе у једничком домаћинству. - Да исто лице не може бити подносилац захтева за подстицаје односно купац и продавац другом подносиоцу захтева за подстицаје

2.6.7. Специфични критеријуми: Пошто се ова мера односи на набвку уматичене женске телади старости до 6 месеци уз обавезу кориснику да иста задрже на свом газдинству 3 године од дана исплате подстицајних средстава и иста се односи на сектор производње млека и меса, прихватљиви корисници ове мере су газдинства која имају: Сектор млеко: 1) У РПГ имају пријављен сточни фонд (податке о врсти животиња и броју газдинства (ХИД) на којима се држи или узгајају); 2) Имају у свом власништву, односно власништву члана РПГ 1 - 19 млечних крава. Сектор месо: 1) У РПГ имају пријављен сточни фонд (податке о одговарајућој врсти животиња и броју газдинства (ХИД) на којима се држи или узгајају); 2) У Регистру објекта, односно одобрених објекта (у складу са посебним прописом којим се уређује регистрација, односно одобравање објекта за узгој, држање и промет животиња) имају регистроване одобрене објекте са капацитетима за тов/узгој: мање од 20 јунади и/или мање од 150 грла оваци/коза и/или мање од 30 крмача и/или мање од 100 товљеника свиња у турнусу и/или од 1.000 - 3.999 бројлера у турнусу.

2.6.8. Листа инвестиција у оквиру мере:

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
603	Набавка женске телади познатог и контролисаног порекла (за која се води матична евидентија) старости до 6 месеци

2.6.9. Критеријуми селекције:

Редни број	Тип критеријума за избор	Да/Не	Бодови
1	Газдинство подносиоца захтева има 1-2 члана	да	10
2	Газдинство подносиоца захтева има 3-4 члана	да	20
3	Газдинство подносиоца захтева има 5 и више члanova	да	30
4	Подносилац захтева је користио подстицаје у пољопривреди код Општине у претходних 5 година	не	20
5	Подносилац захтева је користио подстицаје у пољопривреди код Општине у претходних 5 година	да	0
6	Подносилац захтева је млађи од 40 година	да	30
7	Подносилац захтева је млађи од 40 година	не	20
8	Подносилац захтева се бави искључиво пољопривредном производњом (осигураник је Фонда ПИО као пољопривредник)	да	20
9	Подносилац захтева се бави искључиво пољопривредном производњом (осигураник је Фонда ПИО као пољопривредник)	не	0

2.6.10. Интензитет помоћи: Интензитет помоћи је 50% од вредности предрачуна без ПДВ-а за

подносиоце захтева са пребивалиштем у КО Ивањица а 65% за остале катастарске општине. Максимални износ подстицаја по кориснику је 90.000,00 динара за највише 3 набављена грла (максимално 30.000,00 динара по грлу).

2.6.11. Индикатори/показатељи:

Редни број	Назив показатеља
1	Број заинтересованих газдинстава за меру
2	Број подржаних газдинстава
3	Бројно стање грла говеда по категоријама у 2020. години и 2024. години када ће бити могућа видљивост ефекта ове мере

2.6.12. Административна процедура: Јавним позивом биће прецизно дефинисани услови и која је документација неопходна. Достављени захтеви ће бити административно проверени од стране запослених у Одељењу за пољопривреду и заштиту животне средине Општинске управе општине Ивањица, у смислу комплетности, административне усаглашености и прихватљивости инвестиције, у складу са одредбама јавног позива. Захтеви који испуњавају услове и прихватљиви су, биће рангирани на основу критеријума за бодовање поднетих захтева. У случају истог броја бодова предност има подносилац захтева женског пола, уколико није женског пола онда млађи подносилац захтева, а у случају исте старости предност има подносилац са више чланова домаћинства. Након истека рока за приговор на утврђену ранг листу, биће донета решења о оствареном праву на подстицаје рангираним корисницима до висине средстава определених за сваку инвестицију. Решењем ће бити одређен рок у коме су корисници у обавези да реализују предметне инвестиције и поднесу захтев за исплату подстицаја, након чега ће се вршити исплата.

2.7. Назив и шифра мере: 604 Набавка хране за остављена уматичена женска грла говеда старости од 12 до 28 месеци

2.7.1. Образложение: Као што је наведено у образложењу мере 603, показатељ степена развијености укупне пољопривредне производње зависи од учешћа сточарске производње у производној структури пољопривреде. Сточарство и сточарска производња последњих година бележи перманентно опадање броја грла. Како је сточарство грана пољопривредне делатности од које зависи развој биљне и укупне пољопривредне производње неопходно је у наредним годинама повећати учешће сточарства у укупној пољопривредној производњи, чиме би се омогућила ефикаснија валоризација сточарских производа и повећање укупних прихода од продаје пољопривредних производа. Поред наведеног ова мера је посебно значајна у овој години када су као последица високих температура и суног периода у летњим месецима значајно умањени приноси биљака за сточну храну и одгајивачи су у великом проблему и принуђени да као последицу недостатка сточне хране смањују сточни фонд, а одгајивачи за обнову или увећање својих стада најрадије користе грла из сопственог подмладка применом вештачког осемењавања јер им је на тај начин позната генетика, могу директно утицати на жењени генотип и на позитивне особине гајених грла као и аклиматизацију истих, што би смањењем броја грла створило додатне проблеме. Мером је предвиђено да пољопривредни производи који оставе на газдинству за даљу репродукцију уматичена женска грла говеда старости од 12 до 28 месеци добијају подстицај за набавку сточне хране.

2.7.2. Циљеви мере: Општи циљеви: Одржање и увећање сточног фонда код физичких лица из сопственог подмладка на подручју општине. Специфични циљеви: Смањење пада броја гајених грла говеда.

2.7.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду: Није применљиво

2.7.4. Крајњи корисници: Крајњи корисници мере су физичка лица - носиоци регистрованог пољопривредног газдинства.

2.7.5. Економска одрживост: За ову меру није потребно да подносилац захтева докаже економску

одрживост улагања кроз одређену форму бизнис плана или пројекта.

2.7.6. Општи критеријуми за кориснике: - Да је носилац регистрованог комерцијалног пољопривредног газдинства у активном статусу - Да има пребивалиште на територији општине Ивањица - Да се парцеле уписане у Регистар пољопривредних газдинстава корисника налазе на територији општине Ивањица - За инвестицију за коју подноси захтев, не сме користити подстицаје по неком другом основу (субвенције, подстицаји, донације), односно да иста инвестиција није предмет другог поступка за коришћење подстицаја, осим подстицаја у складу са посебним прописом којим се уређује кредитна подршка регистрованим пољопривредним газдинствима; - Нема евидентираних доспелих неизмирених дуговања према јединици локалне самоуправе, по основу раније остварених подстицаја, субвенција - У ветеринарској бази података и у Регистру пољопривредних газдинстава има пријављен одговарајући сточни фонд (податке о врсти, броју и старости животиња, и броју газдинства (ХИД) на којима се држи или узгајају) и да су грла за која се подноси захтев за подстицај под контролом основне одгајивачке организације, о чему се уз захтев за одобравање права на подстицај достављају докази из РПГ-а, ветеринарске базе података и основне одгајивачке организације; - Корисници мере уз захтев за одобравање права на подстицај достављају доказе од набавке сточне хране

2.7.7. Специфични критеријуми: Прихватљиви корисници су носиоци регистрованог пољопривредног газдинства који у свом власништву, односно у власништву члана РПГ поседују женска грла говеда старости 12-28 месеци која су под контролом основне одгајивачке организације.

2.7.8. Листа инвестиција у оквиру мере:

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
604	Набавка хране за остављена женска грла говеда старости од 12 до 28 месеци

2.7.9. Критеријуми селекције:

2.7.10. Интензитет помоћи: 30-80 % од основне вредности рачуна за купљену сточну храну (без ПДВ-а), у зависности од броја поднетих захтева за ову меру, а максимално 24.000 динара по грлу.

2.7.11. Индикатори/показатељи:

Редни број	Назив показатеља
1	Број остављених грла за увећање стада
2	Број производача обухваћених мером

2.7.12. Административна процедура: Мера ће бити спроведена од стране Одељења за пољопривреду и заштиту животне средине Општинске управе општине Ивањица, на основу Јавног позива који расписује начелник Општинске управе. Јавним позивом ће бити прописани услови и критеријуми за остваривање права на овај подстицај, рок и начин подношења захтева, неопходна документација и поступак одобравања захтева. Достављени захтеви ће бити административно проверени од стране запослених у Одељењу за пољопривреду и заштиту животне средине Општинске управе општине Ивањица, у смислу комплетности, административне усаглашености и прихватљивости инвестиције, у складу са одредбама јавног позива. Подносиоцима захтева који испуњавају услове решењем Општинске управе општине Ивањица биће признато право на подстицај до висине средстава назначених за ову меру сходно напред наведеном интензитету помоћи. Исплата средстава биће извршена на наменске рачуне корисника.

III. ИДЕНТИФИКАЦИОНА КАРТА

Табела: Општи подаци и показатељи

Назив показатеља	Вредност, опис показатеља	Извор податка и година
ОПШТИ ПОДАЦИ		
Административни и географски положај		
Аутономна покрајина	/	рзс*
Регион	Регион Шумадије и Западне Србије	рзс*
Област	Моравичка област	рзс*
Град или општина	општина	рзс*
Површина	1.090 km ²	рзс*
Број насеља	49	рзс*
Број катастарских општина	42	рзс*
Број подручја са отежаним условима рада у пољопривреди (ПОУРП)	48	
Демографски показатељи		
Број становника	31.963	рзс**
Број домаћинстава	10.579	рзс*
Густина насељености (број становника/површина, km ²)	29	
Промена броја становника 2011:2002 (2011/2002*100 - 100)	-9,82	рзс**
- у руралним подручјима АП/ЈЛС	-2,07	рзс**
Становништво млађе од 15 година (%)	13,75	рзс**
Становништво старије од 65 година (%)	18,2	рзс**
Просечна старост	43	рзс*
Индекс старења	135	рзс*
Без школске спреме и са непотпуним основним образовањем (%)	18,37	рзс*
Основно образовање (%)	24,6	рзс*
Средње образовање (%)	36,28	рзс*
Више и високо образовање (%)	6,72	рзс*
Пољопривредно становништво у укупном броју становника (%)	60,38	Процена
Природни услови		
Рељеф (равничарски, брежуљкасти, брдски, планински)	брдско-планински	Интерни
Преовлађујући педолошки типови земљишта и бонитетна класа	недовољно формирено земљиште на флишу и на кречњаку, алувијално земљиште (III-V класе), делувијално земљиште (III-V класе) планинска црница, параподзол	Интерни
Клима (умерено-континентална, субпланинска ...)	планинска, континентална	Интерни
Просечна количина падавина (mm)	920 mm	Интерни
Средња годишња температура (oC)	11,9 °C	Интерни

Хидрографија (површинске и подземне воде)	реке Моравица, Студеница и Ношница, 3 језера, (од 3,2 до 8 м дубине)	Интерни
Површина под шумом (ha)	57.098 ха	рзс*
Површина под шумом у укупној површини АП/ЈЛС (%)	49,54 %	рзс*
Пошумљене површине у претходној години (ha)	57,52 ха	рзс*
Посечена дрвна маса (m3)	117.808 m ³	рзс*

ПОКАЗАТЕЉИ РАЗВОЈА ПОЉОПРИВРЕДЕ

Стање ресурса		
Укупан број пољопривредних газдинстава:	7.728	рзс***
Број регистрованих пољопривредних газдинстава (РПГ):	5.776	Управа за трезор
- породична пољопривредна газдинства (%)	99,79 %	
- правна лица и предузетници (%)	0,21 %	
Коришћено пољопривредно земљиште - КПЗ (ha)	28.027 ха	рзс***
Учешће КПЗ у укупној површини ЈЛС (%)	25,71 %	
Оранице и баште, воћњаци, виногради, ливаде и пашњаци, остало(18) (ha, %)	877 ha (17,40 %) оранице и баште; 19.627 ha (70,02 %) ливаде и пашњаци; 3.276 ha (11,68 %) воћњаци; 0 ha (0 %) виногради; 245 ha (0,87%) остало	рзс***
Жита, индустријско биље, поврће, крмно биље, остало(19) (ha, %)	1.836 ha (6,55 %) жита; 648 ha (2,31%) крмно биље; 2.166 ha (7,73%) поврће; 2 ha (0,0071%) индустријско биље; 221 ha (0,79%) остало	рзс***
Просечна величина поседа (КПЗ) по газдинству (ha)	3,62 ха	рзс***
Обухваћеност пољопривредног земљишта комасацијом (ha)	нема пољопривредног земљишта обухваћеног комасацијом	Интерни
Обухваћеност земљишта неким видом удрживања (ha)	нема пољопривредног земљишта обухваћеног неким видом удрживања	Интерни
Број пољопривредних газдинстава која наводњавају КПЗ	580	рзс***
Одводњавана површина КПЗ (ha)	0	Интерни
Наводњавана површина КПЗ (ha)	242	рзс***
Површина пољопривредног земљишта у државној својини на територији АП(20) (ha)	2.980 ха	Интерни
Површина пољопривредног земљишта у државној својини која се даје у закуп (ha):	691 ха	Интерни
- физичка лица (%)	691 ха	Интерни
- правна лица (%)	0 ха	Интерни
Говеда, свиње, овце и козе, живина, кошнице пчела (број)	8.728 говеда; 10.765 свиња; 24.196 оваци и коза; 56.782 живине; 8.307 кошница пчела	рзс***
Трактори, комбајни, прикључне машине (број)	3.447 трактора; 19 комбајна; 9.736 прикључних машина	рзс***
Пољопривредни објекти (број)	10.387	рзс***
чч, сушаре, стакленици и пластеници (број)	13 хладњача; 278 сушара; 4 стакленила; 655 пластеника	рзс***
Употреба минералног ћубрива, стајњака и средстава за заштиту биља (ha, број ПГ)	7.041 ha (6.701 ПГ), минерална ћубрива; 3.721 ha (5.131 ПГ), стајњак; 4.455 ha (6.716 ПГ), средства за зашт.биља	рзс***
Број чланова газдинства и стално запослених на газдинству:	19.300	рзс***

(на породичном ПГ: на газдинству правног лица/предузетника) (ha)	99,79 на породичном, 0,21 на газдинству правног лица предузетника	рзс***
Годишње радне јединице (број)	9416	рзс***
Земљорадничке задруге и удружења пољопривредника (број)	9	Интерни
Производња пољопривредних производа(количина):		
- биљна производња (t)	10.774 кромпир; 2.621 кукуруз; 1.116 пшеница; 2.267 шљива; 713 јабука; око 15.000 малина	рзс***
- сточарска производња (t, lit, ком.)	око 8.100.000 литара млека; око 1.600 тона меса; 3.504.000 комада јаја; 89 тона меда;	Интерни

ПОКАЗАТЕЉИ РУРАЛНОГ РАЗВОЈА

Рурална инфраструктура

Саобраћајна инфраструктура

Дужина путева(km)	404 km	рзс*
Поште и телефонски претплатници (број)	9; 11.830	рзс*

Водопривредна инфраструктура

Домаћинства прикључена на водоводну мрежу (број)	5.789	рзс*
Домаћинства прикључена на канализациону мрежу (број)	2.974	рзс*
Укупне испуштене отпадне воде (хиљ.m3)	1.047 хиљ.m ³	рзс*
Пречишћене отпадне воде (хиљ.m3)	-	рзс*

Енергетска инфраструктура

Производња и снабдевање електричном енергијом (број)	1 хидроцентрала која не ради термоелектрана нема 267 трафостаница	Интерни
--	---	---------

Социјална инфраструктура

Објекти образовне инфраструктуре (број)	1 хидроцентрала која не ради термоелектрана нема 267 трафостаница	рзс*
Број становника на једног лекара	655	рзс*
Број корисника социјалне заштите	1250	рзс*

Диверзификација руралне економије

Запослени у секторима пољопривреде, шумарства и водопривреде (број)	19.378 (на газдинству физичких лица:19.260+на газдинству правног лица/ предузетника: 40+ у привредним друштвима: 78)	рзс* рзс***
Газдинства која обављају друге профитабилне активности(30) (број)	1.667	рзс***
Туристи и просечан број ноћења туриста на територији АП/ЈЛС (број)	18.514 домаћих туриста 2.396 страних туриста 85.122 ноћења домаћих туриста 8.084 ноћење страних туриста	рзс*

Трансфер знања и информација

Пољопривредна саветодавна стручна служба (да/не)	ПССС Краљево	Интерни
--	--------------	---------

Пољопривредна газдинства укључена у саветодавни систем (број)	Број одобраних пољопривредних газдинстава која се интензивно прате више пута годишње је 45. Број осталих пољопривредних газдинстава која се укључују у саветодавни систем на друге начине, углавном преко учешћа на группним предавањима је 200-250 годишње.	ПССС
---	--	------

Ивањица, 17.11.2021. године

Датум и место

ПРЕДСЕДНИК СКУПШТИНЕ
ОПШТИНЕ ИВАЊИЦА

В.Берлти

Потпис овлашћеног лица у АП/ЈЛС

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ ИВАЊИЦА
01 Број: 06-40/2021

Документ је сгенериран на платформи за спроведу финансијских подршака и поддржка трајног развоја